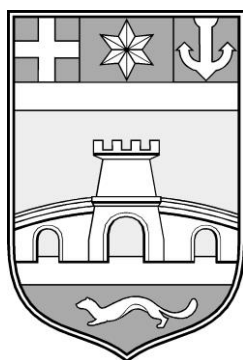

REPUBLIKA HRVATSKA
OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA
SKUPŠTINA

Materijal za sjednicu

**INFORMACIJA O STANJU
I PROBLEMATICI BILJNE
PROIZVODNJE NA PODRUČJU
OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE**

Materijal pripremili:

- *Upravni odjel za poljoprivredu i ruralni razvoj Osječko-baranjske županije*
- *HGK Županijska komora Osijek*
- *Savjetodavna služba Podružnica Osječko-baranjske županije*

Osijek, svibnja 2017.

INFORMACIJA O STANJU I PROBLEMATICI BILJNE PROIZVODNJE NA PODRUČJU OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

UVOD

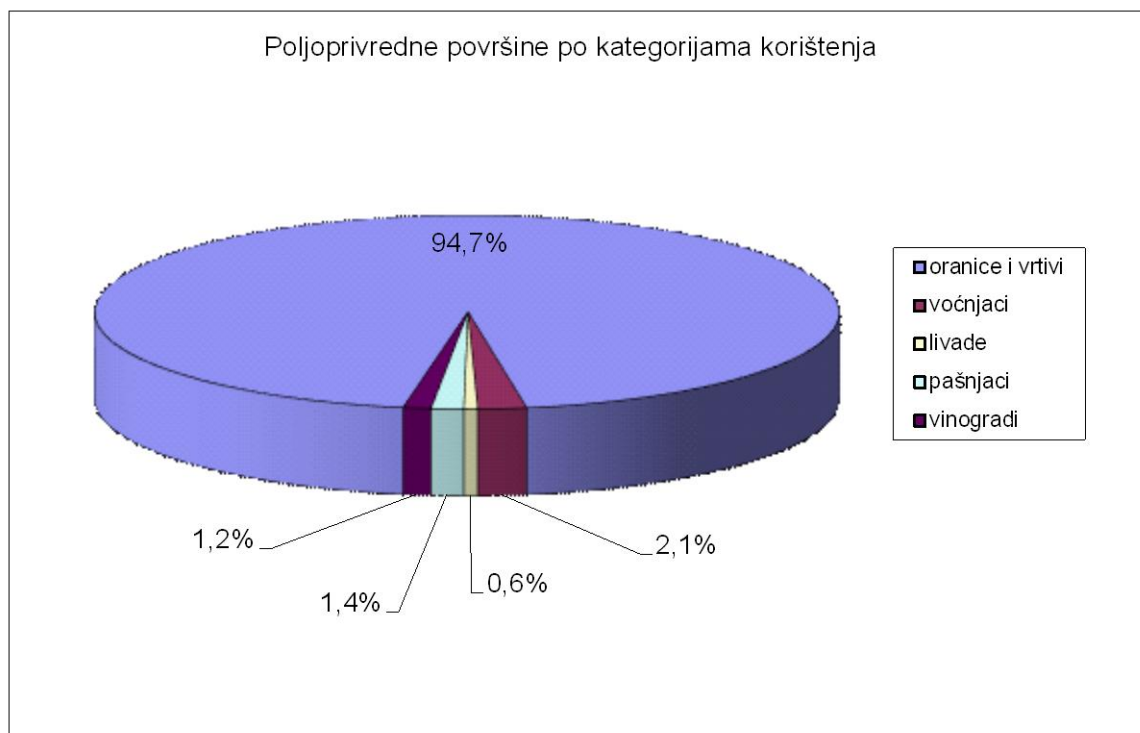
Osnovni zadatak suvremene poljoprivredne proizvodnje je postizanje visokih i kvalitetnih prinosa gajenih biljaka. Time, s jedne strane, poljoprivredni proizvođač ostvaruje rentabilnu proizvodnju i dobar dohodak, a s druge strane to pridonosi povećanju ukupnog fonda hrane koja sve više postaje stratejska sirovina današnjeg svijeta.

Područje Osječko-baranjske županije predstavlja jedno od najintenzivnijih područja biljne poljoprivredne proizvodnje u Republici Hrvatskoj. Prema podacima Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (Površina obrađenog poljoprivrednog zemljišta u Arkodu na dan 22. rujna 2015. godine) Republika Hrvatska ima 1.098.368,84 ha obrađenih poljoprivrednih površina, a Osječko-baranjska županija 212.095 ha obrađenih poljoprivrednih površina.

1. STRUKTURA POLJOPRIVREDNIH POVRŠINA

Od ukupno obrađenih poljoprivrednih površina Osječko-baranjske županije najveći udio predstavljaju oranice i vrtovi kojih ima 94,7%, zatim voćnjaci sa 2,1%, pašnjaci 1,4%, vinogradi 1,2% i livade 0,6%.

Grafikon 1.

Uvidom u podatke o strukturi obrađenog poljoprivrednog zemljišta s cjelokupnog područja Osječko-baranjske županije objavljenih u statističkom izvješću Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, razvidno je kako su ukupno obrađene poljoprivredne površine Osječko-baranjske županije 212.095 hektara i sastoje se od:

-	Oranica i vrtova	200.892 ha
-	Voćnjaka	4.510 ha
-	Vinograda	2.600 ha
-	Livada	1.242 ha
-	Pašnjaka	2.851 ha.

2. KLIMATSKO - EDAFSKI UVJETI PROIZVODNJE 2016. GODINE

Vremenske prilike su jedan od dominantnih faktora biljne proizvodnje. Klima je prosječno stanje atmosfere nekog mjesta ili kraja koja se ustanovljava na temelju višegodišnjih meteoroloških podataka. Na klimu nije moguće izravno utjecati i ona je jedan od ograničavajućih faktora u biljnoj proizvodnji i postizanju visokih i stabilnih prinosa. Karakteristika klime Osječko-baranjske županije su topla ljeta, hladne i snježne zime s glavnim oborinskim maksimumom krajem proljeća i početkom ljeta i sporednim u jesen. Primjenom odgovarajuće agrotehnike moguće je do određene granice ublažiti pojedinu klimatske elemente.

Tablica 1. Klimatsko edafski uvjeti proizvodnje u 2016. godini (područje Osijek-Čepin)

Mjesec	Dekada	Dnevne vrijednosti temperatura tla na dubini 5cm	Oborine mm	Temperatura zraka na 200 cm (°C)		
		srednja		min	max	srednja
Travanj	I	14,6	4,3	8,8	21,7	14,6
	II	15,9	10,3	8,1	22,6	14,8
	III	12,6	25,2	4,1	16,2	10,0
			39,8			
Svibanj	I	15,8	33,9	10,6	19,3	14,3
	II	16,3	23,7	9,7	18,7	14,5
	III	24,0	5,5	13,1	27,0	24,0
			63,1			
Lipanj	I	23,1	22,9	14,2	25,1	18,8
	II	23,7	33,0	15,4	26,4	20,7
	III	26,2	43,6	17,3	30,3	21,6
			99,5			
Srpanj	I	27,2	0,4	17,5	29,1	22,9
	II	24,3	88,6	16,1	26,6	21,1
	III	27,4	21,8	18,6	30,1	21,9
			110,8			
Kolovoz	I	25,9	24,8	17,1	27,7	21,4
	II	23,2	18,0	13,2	25,3	20,4
	III	24,0	29,3	14,9	27,7	18,8
			72,1			
Rujan	I	22,8	17,8	16,1	27,1	20,5
	II	22,6	25,2	15,2	26,5	18,9
	III	16,8	0,0	7,5	19,6	12,6
			43,0			
Ukupno			428,3			

Izvor podataka: Državni hidrometeorološki zavod, Služba za motrenje vremena i klime

U tablici 1. prikazani su podaci za 2016. godinu o temperaturama tla na dubini od 5 cm, količini oborina i temperaturi zraka na 200 cm. Obilježje vegetacijske 2016. godine je prosječna količina oborina i prosječne temperature zraka.

3. PROLJETNA SJETVA 2016. GODINE NA POVRŠINAMA OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

Sjetva pripada među najvažnije agrotehničke mjere u biljnoj proizvodnji. Greške koje se naprave u sjetvi su nenadoknadive i kasnije se ne mogu ispraviti. Prilikom sjetve treba obratiti pozornost na izbor sorte, kvalitetu sjemena, vrijeme, način i dubinu sjetve, količinu sjemena za sjetvu i sklop.

3.1. Pregled proljetne sjetve po kulturama

Tablica 2. Struktura proljetne sjetve po kulturama u 2016. godini

Kultura	Zasijano(ha)	% u sjetvi
Kukuruz merkantilni	83.000	60,8
Kukuruz sjemenski	5.000	3,7
Šećerna repa	10.000	7,3
Soja	20.000	14,6
Suncokret	10.000	7,3
Jare žitarice	3.000	2,2
Povrće	3.000	2,2
Ostale kulture	2.000	1,5
Krmno bilje novo	500	0,4
UKUPNO	136.500	100

Izvor podataka: Županijska komora Osijek, Odsjek za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo

Kako je vidljivo iz tablice 2. proljetna sjetva obavljena je na 136.500 ha. U strukturi proljetne sjetve i dalje najviše učešća ima kukuruz merkantilni sa 60,8%, zatim soja sa 14,6%, šećerna repa sa 7,3%, te suncokret sa 7,3%.

3.2. Materijalne pretpostavke za realizaciju proljetne sjetve 2016. godine

3.2.1. Tržište sjemena

Proizvođači i dorađivači sjemena s našeg područja i drugih dijelova Republike Hrvatske, kao i uvoznici za potrebe domaćeg tržišta osigurali su dovoljne količine sortnog sjemena kukuruza (Pioneer, BC, OSSK, KWS), jarog ječma, zob, soje, suncokreta, šećerne repe, djetelinsko-travnih smjesa, lucerne, te sjemena povrća.

Kao ilustraciju kretanja cijena sjemenske robe prikazan je cjenik Poljoprivrednog instituta Osijek, kao najvećeg dorađivača i kreatora sortnog sjemena u Županiji (tablica 3. i 4.).

Tablica 3. Cijene sjemenske robe Poljoprivrednog instituta Osijek na dan 18. siječnja 2016.

Sjeme	Količina (kg)	Cijena (u kunama s PDV-om)
Sjeme soje	1	7,30
Sjeme jarog graška	1	6,00
Jari ječam	1	3,40
Lucerna	1	58,00

Izvor podataka: Poljoprivredni institut Osijek

Obrada podataka: Županijska komora Osijek, Odsjek za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo

Tablica 4. Cjenik OS hibrida kukuruza na dan 18. siječnja 2016.

Cjenovna grupa	FAO grupa	HIBRID	Predprodajna akcija	Cijena (u kuna s PDV-om)
PAKIRANJE OD 25 000 ZRNA				
I.	300	OS 378	TRETMAN SJEMENA INSEKTICIDOM GRATIS	290,00
	300	OS 398		
	400	OSSK403		
	400	Drava 404		
	500	OD 505		
	500	OSSK 515		
	600	OSSK 617		
II.	200	OS 2983		260,00
	600	OS 665		
II.	200	OS 430		240,00
	600	OSSK 444		
PAKIRANJE OD 40 000 ZRNA (za površinu od 1 kj)				
I.	500	OSSK 596	5 000 ZRNA GRATIS	410,00
II.	400	OS 499		370,00
III.	500	OSSK 552		360,00

Izvor podataka: Poljoprivredni institut Osijek

Obrada podataka: Županijska komora Osijek, Odsjek za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo

3.2.2. Tržište mineralnim gnojivom

Tvornici gnojiva "Petrokemija" d.d. Kutina osigurala je dovoljnu količina gnojiva za proljetnu sjetvu i prihranu ozimih kultura.

U tablici 5. prikazane su cijene mineralnih gnojiva u "Petrokemiji" d.d., a novi cjenik primjenjivao se od 26. siječnja 2016. godine.

Tablica 5. Cjenik mineralnih gnojiva

Asortiman	Proizvođačka cijena	PDV 25%	Prodajna cijena kn/t
UREA 46 % N	2.506,00	626,50	3.132,50
KAN N 27% +4,8 % MgO prilirani	2.025,00	506,25	2.531,25
KAN N 27% +4,8 % MgO granulirani	2.025,00	506,25	2.531,25
UAN 30% tekući	1.690,00	422,50	2.112,50
NPK GNOJIVA			
20 - 10 - 10	2.456,00	614,00	3.070,00
15 - 15 - 15	2.986,00	746,50	3.732,50
(S) 15 - 15 - 15(3)	2.986,00	746,50	3.732,50
7 - 20 - 30	3.690,00	922,50	4.612,50
(MgO) 8 - 16 - 24	3.150,00	787,50	3.937,50
PK GNOJIVA			
20 - 20	2.862,00	715,50	3.577,50

Izvor podataka: Petrokemija d.d. Kutina

Obrada podataka: Županijska komora Osijek, Odsjek za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo

Radi slabe prodaje gnojiva Petrokemija Kutina d.d. odobraval je popust za proljetnu sjetvu te je popust na UREU iznosio 12%, popust na NPK 15 - 15 - 15 iznosio je 10%, a popust na KAN iznosio je 7,5%.

3.2.3. Tržište zaštitnih sredstava

Tvrtke za proizvodnju zaštitnih sredstava i distributeri zaštitnih sredstava osigurali su dovoljne količine zaštitnih sredstava. Cijene zaštitnih sredstava su znatno veće u odnosu na cijene u Republici Srbiji i Bosni i Hercegovini što poskupljuje proizvodnju u Republici Hrvatskoj.

Stupanjem na snagu Pravilnika o uspostavi akcijskog okvira za postizanje održive uporabe pesticida i Zakona o održivoj uporabi pesticida Ministarstvo poljoprivrede bilo je obvezno uspostaviti sustav izobrazbe za profesionalne korisnike pesticida, savjetnike u prodaji pesticida i savjetnike u proizvodnji hrane te distributere.

Sukladno Zakonu o održivoj uporabi pesticida ("Narodne novine" broj 14/14.) i Pravilniku o uspostavi akcijskog okvira za postizanje održive uporabe pesticida ("Narodne novine" broj 142/12.) profesionalni korisnici, distributeri i savjetnici moraju položiti osnovni modul izobrazbe do 26. studenoga 2015. godine. Naime, do navedenog roka države članice Europske unije dužne su zabraniti prodaju, kupovinu i primjenu pesticida osobama koje nemaju odgovarajuću izobrazbu i položen ispit za sigurno rukovanje i primjenu pesticida.

Kako bi obveznici izobrazbe lakše stekli potrebnu razinu znanja, Ministarstvo poljoprivrede ovlastilo je institucije za provedbu izobrazbe i polaganje ispita. Izobrazbu i polaganje ispita organiziraju ovlaštene institucije za provedbu izobrazbe, a predavanja drže ovlašteni predavači. Izobrazba se sastoji od osnovne i dopunske izobrazbe. Osnovna izobrazba traje najmanje 15 školskih sati. Nakon stjecanja osnovne izobrazbe obveznici izobrazbe obvezni su najmanje svake pete godine pristupiti dopunskoj izobrazbi koja traje najmanje 5 školskih sati.

Svrha je izobrazbe upozoriti profesionalne korisnike s mogućim opasnostima za zdravlje ljudi, životinja i za okoliš te upoznati s mjerama za smanjenje rizika od uporabe sredstava za zaštitu bilja.

Također, u skladu s propisima o održivoj uporabi pesticida, strojevi za primjenu pesticida koje koriste profesionalni korisnici podliježu redovitom pregledu. Pregledom se provjerava zadovoljavaju li strojevi za primjenu određene tehničke zahtjeve radi postizanja visoke razine zaštite zdravlja ljudi, životinja i okoliša. Najmanje jednom moraju biti pregledani do 26. studenog 2016. godine. Nakon tog datuma profesionalni korisnici mogu koristiti samo strojeve koji su uspješno prošli pregled i imaju znak o obavljenom pregledu.

Prskalice i raspršivači podliježu redovitom pregledu najmanje jednom u razdoblju od 3 godine te se znak o pregledu izdaje na razdoblje od 3 godine. Novi strojevi za primjenu su izuzeti od pregleda. Novim prskalicama i raspršivačima smatraju se oni koji su prodani nakon 1. siječnja 2013. godine. Ovi strojevi dobivaju znak o obavljenom pregledu na razdoblje od 5 godina od dana kupovine. Rabljeni strojevi za primjenu koji su kupljeni u nekoj od država Europske unije i imaju znak o obavljenom pregledu nadležnog tijela u toj državi, također su izuzeti od redovitog pregleda uz uvjet da su tehnički zahtjevi za pregled i učestalost redovitih pregleda u toj državi isti kao i u Hrvatskoj (3 godine). Od pregleda su izuzete sve ručne prskalice, leđne prskalice na mehanički, baterijski i motorni pogon i leđni raspršivači na motorni pogon. Redovite preglede mogu obavljati samo one ispitne stanice koje imaju ovlaštenje Ministarstva poljoprivrede.

3.2.4. Tržište naftnih derivata

Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju odobrila je pravo na potrošnju "plavog goriva" za 2016. godinu, temeljem podnesenog Jedinog zahtjeva za izravna plaćanja u 2015. godini, sukladno Pravilniku o primjeni zakona o trošarinama što se odnosi na plinsko ulje obojeno plavom bojom za namjene u poljoprivredi, ribolovu i akvakulturi ("Narodne novine" broj 156/13.).

Odobrene količine plavog goriva bile su dostupne poljoprivrednicima na karticama od 8. siječnja 2016. godine. Godišnju kvotu na karticama za plavi dizel poljoprivrednici su mogli iskoristiti do 31. prosinca tekuće godine, a nova kvota im se dodjeljuje u siječnju sljedeće godine. Pravo na potrošnju "plavog goriva" za 2016. godinu odobreno je za 85.184 poljoprivredna gospodarstva, a ukupna dodijeljena količina plavog goriva iznosila je 171.334.381,07 litara.

3.3. Isplata potpore za proizvodnu 2015. godinu od Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju

Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju za proizvodnu 2015. godinu osigurala je ukupno za izravnu potporu 3,4 milijarde kuna (iz RH i EU proračuna), a od toga za izravna plaćanja 2,65 milijardi kuna. Još je osigurano 27,4 milijuna kuna (EU interventna potpora stočarima za krave u proizvodnji mlijeka), 138,6 milijuna kuna (osjetljivi sektori - mliječne krave, raspadne krmače, duhan i maslinovo ulje) i 596,4 milijuna kuna (IAKS mjere ruralnog razvoja - agrookoliš, ekološka poljoprivreda i područja s posebnim ograničenjima.). U jesen 2015. godine isplaćen je predujam u iznosu od 750 milijuna kuna, a u travnju i svibnju 2016. godine prvi dio potpore u iznosu od 944 milijuna kuna. U drugom dijelu isplate do 30. lipnja 2016. godine poljoprivrednicima je isplaćen ostatak novca za izravna plaćanja. Također, poljoprivrednicima je krajem godine isplaćen i predujam za proizvodnu 2016. godinu u iznosu od 806 milijuna kuna.

4. PROGLAŠENJE ELEMENTARNE NEPOGODE NA PODRUČJU OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

Zakon o zaštiti od elementarnih nepogoda ("Narodne novine" broj 73/97.), utvrdio je pojam elementarne nepogode, propisao mjere zaštite, prava i dužnosti sudionika zaštite, procjenu nastale štete i način pružanja pomoći stradalim područjima.

Elementarnom nepogodom, u smislu ovoga Zakona, smatra se iznenadna velika nesreća koja prekida normalno odvijanje života, uzrokuje žrtve, štetu većeg opsega na imovini i/ili njen gubitak, te štetu na infrastrukturi i/ili okolišu, u mjeri koja prelazi normalnu sposobnost zajednice da ih sama otkloni bez pomoći. Elementarnu nepogodu uzrokuju prirodni, tehnički, tehnološki ili biološki događaji.

Elementarnom nepogodom smatraju se i požari, poplave, suše, tuča, jaki mrazovi, izvanredno velika visina snijega, snježni nanosi i lavine, nagomilavanje leda na vodotocima, odroni zemljišta i druge pojave takva opsega koje, ovisno o mjesnim prilikama, uzrokuju bitne poremećaje u životu ljudi na određenom području.

U skladu sa Zakonom o zaštiti od elementarnih nepogoda i Metodologijom za procjenu štete od elementarnih nepogoda ("Narodne novine" broj 96/98.), elementarna nepogoda može se proglasiti za štete koje su uzrokovane elementarnim nepogodama, a koje su nastale kao izravna (direktna) šteta. Izravna šteta jest šteta koja je neposredno nanijeta sredstvu odnosno dobru i utvrđuje se za sljedeće skupine dobara: građevine, opremu, zemljišta, dugogodišnje nasade, šume, stoku, obrtna sredstva, ostala sredstva i dobra.

Župan proglašava elementarnu nepogodu na području pojedinih jedinica lokalne samouprave ili na području cijele Županije, a obzirom na opseg posljedica i na temelju prvih priopćenja gradskih i općinskih povjerenstava za procjenu štete. Prva priopćenja u skladu s Metodologijom za procjenu štete od elementarnih nepogoda sadrže podatke o vrsti nepogode, veličini područja, oštećenoj imovini, posljedicama za stanovništvo i gospodarstvo te prvu procjenu štete s količinskim i novčanim pokazateljima. Šteta se prijavljuje u roku od osam dana od dana kada je nastala, a ako je nastajala u duljem razdoblju kao što su poplave ili suše, za početak nepogode uzima se dan proglašenja elementarne nepogode.

Procjena štete od elementarnih nepogoda u pravilu obavlja se odmah ili u najkraćem roku nakon nastanka ili njezinih prvih posljedica. Za ostvarivanje pomoći iz Državnog proračuna potrebno je da je jačina, opseg i posljedica takva da prelazi mogućnost lokalne samouprave da ih sama ukloni, da je poremećeno obavljanje gospodarske djelatnosti i odvijanje života uopće, da je elementarna nepogoda umanjila prinose pojedinih kultura za preko 30% po hektaru prema trogodišnjem prosjeku, da je potvrđena vrijednost ukupne štete veća od 20% proračuna jedinice lokalne samouprave za prethodnu godinu i da je vrijednost štete potvrđena.

Nakon proglašenja elementarne nepogode općinska i gradska povjerenstva za procjenu štete od elementarnih nepogoda utvrđuju štetu na svom području, te dostavljaju obrađene podatke u roku od 50 dana od početka elementarne nepogode Županijskom povjerenstvu za procjenu šteta od elementarnih nepogoda, koje utvrđuje ukupnu štetu na području Županije te dostavlja konačno izvješće Državnom povjerenstvu i nadležnim ministarstvima u roku od 60 dana od početka elementarne nepogode.

Radi kontinuiranog praćenja i analize podataka o elementarnim nepogodama u Republici Hrvatskoj, Državno povjerenstvo za procjenu štete od elementarnih nepogoda ustrojilo je 2014. godine primjenu jedinstvenog računalnog programa "Registar šteta od elementarnih nepogoda" putem kojega se unose svi navedeni podaci. Registar šteta sadrži podatke koji se odnose na vrstu šteta, vrijeme nastanka elementarne nepogode, štete po vrstama korisnika (fizičke i pravne osobe) te područje koje je zahvaćeno elementarnom nepogodom. Sadrži evidenciju svih prijavljenih šteta na području proglašenja elementarne nepogode na jednom mjestu, omogućuje veću preciznost pri unosu podataka te smanjuje mogućnost pogrešnog zbrajanja više vrsta unesenih šteta.

Sagledavajući stanje i opseg posljedica nastalih djelovanje nepovoljnih vremenskih uvjeta niske temperature zraka i mraza koji su zabilježeni na području Osječko-baranjske županije, a što je izazvalo štete kod pravnih i fizičkih osoba na ratarskim, voćarskim i vinogradarskim kulturama, župan Osječko-baranjske županije je Rješenjem od dana 6. svibnja 2016. godine proglasio stanje elementarne nepogode - mraz na području Osječko-baranjske županije za povrtne, voćarske i vinogradarske kulture, a na području gradova Donji Miholjac, Đakovo i Našice te općina Bizovac, Čepin, Draž, Đurđenovac, Gorjani, Levanjska Varoš, Petlovac, Petrijevcima, Popovac, Satnica Đakovačka, Semeljci, Trnava, Viškovci, Vladislavci i Vuka za ratarske kulture i industrijsko bilje.

Zbog nepovoljnih vremenskih uvjeta olujnoga vjetra praćenoga tučom i velikom količinom oborina koje su dana 26. i 27. lipnja 2016. godine zabilježene na području Osječko-baranjske županije što je izazvalo štete kod fizičkih i pravnih osoba, župan Osječko-baranjske županije je Rješenjem od dana 4. srpnja 2016. godine proglasio stanje elementarne nepogode - olujni vjetar praćen tučom i velikom količinom oborina na dijelu područja Osječko-baranjske županije za gradove Našice i Osijek, te općine Antunovac, Bilje, Bizovac, Čeminac, Čepin, Darda, Đurđenovac, Erdut, Ernestinovo, Feričanci, Jagodnjak, Koška, Levanjska Varoš, Petrijevcima, Punitovci, Semeljci, Strizivojna, Šodolovci, Vladislavci i Vuka za sljedeće skupine dobara: građevine, oprema, dugogodišnji nasadi, šume, obrtna sredstva - poljoprivredna proizvodnja, ostala sredstva i dobra.

S obzirom na razmjer štete zbog djelovanja nepovoljnih vremenskih uvjeta olujnoga vjetra koji je dana 14. srpnja 2016. godine zabilježen na području Općine Podravska Moslavina, a što je izazvalo štete kod fizičkih i pravnih osoba na gospodarskim i stambenim objektima te poljoprivrednim kulturama, župan Osječko-baranjske županije je Rješenjem od dana 20. srpnja 2016. godine proglasio stanje elementarne nepogode - olujni vjetar na području Općine Podravska Moslavina.

Sagledavajući stanje i opseg posljedica nastalih djelovanje nepovoljnih vremenskih uvjeta velike količine oborina i poplave koja je u razdoblju od 15. do 17. srpnja 2016. godine zabilježena na području Osječko-baranjske županije te izazvala štete kod pravnih i fizičkih osoba, župan Osječko-baranjske županije je u nekoliko navrata proglašavao stanje elementarne nepogode - poplave. Rješenjem od dana 20. srpnja 2016. godine proglasio je stanje elementarne nepogode na području Grada Našica i općina Donja Motičina, Đurđenovac i Satnica Đakovačka za sljedeće skupine dobara:

građevine, oprema, dugogodišnji nasadi, obrtna sredstva - poljoprivredna proizvodnja, ostala sredstva i dobra, te rješenjima od 22. srpnja 2016. godine proglasio je stanje elementarne nepogode na području Grada Đakova i Općine Semeljci za poljoprivrednu kulturu - suncokret i na području Općine Feričanci za građevine i poljoprivrednu kulturu - soja i na području gradova Belišće i Donji Miholjac za poljoprivredne kulturu - suncokret.

Zbog nepovoljnih vremenskih uvjeta velike količine oborina praćene olujnim vjetrom i tučom koja je u razdoblju od 24. na 25. srpnja 2016. godine zabilježena na dijelu područja Osječko-baranjske županije te izazvala štete kod pravnih i fizičkih osoba na području Grada Đakova i općina Gorjani, Marijanci i Viškovci, župan Osječko-baranjske županije je proglasio stanje elementarne nepogode - poplava na području Grada Đakova za sljedeće skupine dobara: građevine, oprema, dugogodišnji nasadi, obrtna sredstva - poljoprivredna proizvodnja i na području općina Gorjani, Marijanci i Viškovci za poljoprivrednu kulturu - suncokret.

Sagledavajući stanje i opseg posljedica nastalih djelovanjem nepovoljnih vremenskih uvjeta tuče koja je u popodnevnim satima dana 24. srpnja 2016. godine zabilježena na području Općine Trnava te izazvala štete kod pravnih i fizičkih osoba na poljoprivrednim kulturama i dugogodišnjim nasadima, župan Osječko-baranjske županije je Rješenjem od 1. kolovoza 2016. godine proglasio stanje elementarne nepogode na tom području.

Na temelju dostavljenih konačnih izvješća gradskih i općinskih povjerenstava za procjenu štete od elementarnih nepogoda, Županijsko povjerenstvo za procjenu štete od elementarnih nepogoda izradilo je konačnu procjenu štete od elementarnih nepogoda - mraza, olujnog vjetra praćenoga tučom i velikom količinom oborina te poplavom na području Osječko-baranjske županije u ukupnom iznosu od 334.744.189,37 kuna, a od toga šteta kod fizičkih osoba iznosila je 225.630.113,60 kuna, a kod pravnih osoba iznosila je 109.114.075,77 kuna.

Šteta od mraza utvrđena je za područje 7 gradova (Beli Manastir, Belišće, Donji Miholjac, Đakovo, Našice, Osijek i Valpovo) i 23 općine (Bizovac, Čeminac, Čepin, Darda, Draž, Drenje, Đurđenovac, Erdut, Feričanci, Gorjani, Jagodnjak, Levanjska Varoš, Petlovac, Petrijevci, Podravska Moslavina, Popovac, Satnica Đakovačka, Semeljci, Trnava, Viljevo, Viškovci, Vladislavci i Vuka) na području Osječko-baranjske županije u ukupnom iznosu 144.418.804,43 kuna od toga kod fizičkih osoba u iznosu 105.143.835,25 kuna, a kod pravnih osoba u iznosu 39.274.969,18 kuna.

Na temelju konačnog izvješća ukupna šteta od olujnog vjetra praćenoga tučom i velikom količinom oborina utvrđena je za područje 2 grada (Našice i Osijek) i 18 općina (Antunovac, Bilje, Bizovac, Čeminac, Čepin, Darda, Đurđenovac, Erdut, Ernestinovo, Feričanci, Jagodnjak, Koška, Petrijevci, Punitovci, Semeljci, Šodolovci, Vladislavci i Vuka) na području Osječko-baranjske županije u ukupnom iznosu 164.556.432,92 kune od toga kod fizičkih osoba u iznosu 99.733.852,40 kuna i kod pravnih osoba u iznosu 64.822.580,52 kune.

Šteta od olujnoga vjetra koja je dana 14. srpnja 2016. godine zahvatila područje Općine Podravska Moslavina utvrđena je u ukupnom iznosu od 1.786.796,93 kune od toga kod fizičkih osoba u iznosu 1.126.910,77 kuna i kod pravnih osoba u iznosu 659.886,16 kuna.

Šteta od poplava utvrđena je na području 4 grada (Belišće, Donji Miholjac, Đakovo i Našice) i 8 općina (Donja Motičina, Đurđenovac, Feričanci, Gorjani, Marijanci, Satnica Đakovačka, Semeljci i Viškovci) na području Osječko-baranjske županije u ukupnom iznosu 22.504.279,33 kuna od toga kod fizičkih osoba u iznosu 18.442.814,69 kuna i kod pravnih osoba u iznosu 4.061.464,64 kune.

Šteta od tuče koja je dana je dana 24. srpnja 2016. godine zahvatila područje Općine Trnava utvrđena je u ukupnom iznosu od 1.477.875,76 kuna od toga kod fizičkih osoba u iznosu 1.182.700,49 kuna i kod pravnih osoba u iznosu 295.175,27 kune.

Tablica 6. Ukupno utvrđene štete od mraza, poplava i tuče na području Osječko-baranjske županije u 2016. godini

OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA		UKUPNO UTVRĐENE ŠTETE		
		Rješenje od 6. svibnja, 4. srpnja, 20. srpnja, 22. srpnja i 1. kolovoza 2016. godine		
		FIZIČKE OSOBE	PRAVNE OSOBE	UKUPNO
1.	Beli Manastir	18.122,25	0,00	18.122,25
2.	Belišće	2.846.475,40	521.128,79	3.367.604,19
3.	Donji Miholjac	4.181.701,31	917.541,60	5.099.242,91
4.	Đakovo	22.768.206,54	1.187.718,76	23.955.925,30
5.	Našice	3.085.887,53	1.668.627,49	4.754.515,02
6.	Osijek	7.772.195,54	13.731.257,51	21.503.453,05
7.	Valpovo	3.236.359,79	2.039.611,32	5.275.971,11
8.	Antunovac	5.705.459,07	6.946.997,13	12.652.456,20
9.	Bilje	10.948.581,22	6.588.190,93	17.536.772,15
10.	Bizovac	6.228.610,64	5.001.119,03	11.229.729,67
11.	Čeminac	4.624.580,49	293.481,90	4.918.062,39
12.	Čepin	16.646.829,14	11.529.814,84	28.176.643,98
13.	Darda	7.813.419,92	936.256,48	8.749.676,40
14.	Donja Motičina	264.450,97	506.185,00	770.635,97
15.	Draž	2.044.853,35	1.292.018,23	3.336.871,58
16.	Drenje	7.514.939,04	4.370.668,84	11.885.607,88
17.	Đurđenovac	10.667.336,26	4.597.243,09	15.264.579,35
18.	Erdut	11.148.703,04	4.091.813,31	15.240.516,35
19.	Ernestinovo	2.830.081,02	412.350,47	3.242.431,49
20.	Feričanci	2.109.939,56	4.124.902,05	6.234.841,61
21.	Gorjani	6.282.808,36	2.869.078,10	9.151.886,46
22.	Jagodnjak	7.134.448,00	5.959.990,03	13.094.438,03
23.	Koška	5.485.612,91	4.596.991,63	10.082.604,54
24.	Levanjska Varoš	3.541.331,57	340.596,24	3.881.927,81
25.	Marijanci	720.869,43	15.854,45	736.723,88
26.	Petlovac	1.282.704,97	0,00	1.282.704,97
27.	Petrijevci	7.285.600,28	2.606.445,63	9.892.045,91
28.	Podravska Moslavina	1.311.840,76	659.886,16	1.971.726,92
29.	Popovac	1.306.320,78	0,00	1.306.320,78
30.	Punitovci	5.604.158,39	1.472.628,35	7.076.786,74
31.	Satnica Đakovačka	2.468.821,11	1.290.325,59	3.759.146,70
32.	Semeljci	21.838.664,71	5.009.142,82	26.847.807,53
33.	Šodolovci	1.749.303,25	645.565,15	2.394.868,40
34.	Trnava	5.030.688,04	5.931.713,20	10.962.401,24
35.	Viljevo	1.589.986,31	2.282.391,12	3.872.377,43
36.	Viškovci	11.182.558,78	379.516,82	11.562.075,60
37.	Vladislavci	4.705.337,15	3.736.118,01	8.441.455,16
38.	Vuka	4.652.326,72	560.905,70	5.213.232,42
UKUPNO:		225.630.113,60	109.114.075,77	334.744.189,37

Izvor podataka: Županijsko povjerenstvo za procjenu štete od elementarnih nepogoda Osječko-baranjske županije

5. ŽETVA I OTKUP PŠENICE RODA 2016. GODINE

Žetva pšenice počela je u drugoj polovici lipnja 2016. godine, a završila je oko 15. srpnja 2016. godine. Prinos pšenice iznosio je prosječno 6,00 t/ha, vlaga je bila manja od 12%, primjese do 5%, a hektolitarska masa u od 79 do 80 kg/hl. U tablici 7. prikazana je proizvodnje pšenice, ječma, zobi i uljane repice u 2016. godini.

Tablica 7. Proizvodnje pšenice, ječma, zobi i uljane repice u 2016. godini

KULTURA	Žetvena površina (hektara)	Prinos (t/ha)	Proizvodnja (tona)
Pšenica	50.000	6,00	300.000
Ječam ozimi	12.000	5,00	60.000
Zob ozima	1.000	4,50	4.500
Uljana repica	4.000	3,00	12.000

Izvor podataka: Županijska komora Osijek, Odsjek za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo

U tablici 8. prikazan je za pšenicu, ječam, zob i uljanu repicu usporedni pregled žetvenih površina, prinosa i proizvodnje za razdoblje od 2010. do 2016. godine.

Tablica 8. Usporedni pregled žetvenih površina, prinosa i proizvodnje za razdoblje od 2010. do 2016. godine.

KULTURA	Žetvene površine u hektarima, prinosi i proizvodnja u tonama	godina						
		2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Pšenica	Žetvene površine	52.000	45.000	55.000	60.000	50.000	48.000	50.000
	Prinos	4,80	5,50	5,00	5,00	4,50	6,00	6,00
	Proizvedeno	249.600	247.500	275.000	300.000	225.000	288.000	300.000
Ječam	Žetvene površine	10.000	8.000	10.000	10.000	10.000	10.000	12.000
	Prinos	4,50	5,00	4,50	4,50	4,50	5,0	5,00
	Proizvedeno	45.000	40.000	45.000	45.000	45.000	50.000	60.000
Zob	Žetvene površine	1.200	2.000	2.000	1.500	1.000	1.000	1.000
	Prinos	3,00	3,50	3,50	3,50	3,50	4,00	4,50
	Proizvedeno	3.600	7.000	7.000	5.250	3.500	4.000	4.500
Uljana repica	Žetvene površine	5.500	3.000	3.000	2.500	5.000	3.800	4.000
	Prinos	2,00	2,70	2,50	2,60	3,00	3,0	3,00
	Proizvedeno	11.000	8.100	7.500	6.500	15.000	11.400	12.000

Izvor podataka: Županijska komora Osijek, Odsjek za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo

5.1. Otkup pšenice na području Osječko-baranjske županije roda 2016. godine

Na području Osječko-baranjske županije žetva pšenice je obavljena na ukupnoj površini od 50.000 hektara, a požeto je ukupno 300.000 tona pšenice uz prosječni prinos od 6,00 t/ha, hektolitarsku težinu od 79 do 80 kg/hl, primjese do 5% i vlagu manju od 12%.

Otkup pšenice roda 2016. godine obavljao se po tržišnom modelu, a otkup su obavljale pravne osobe - organizatori otkupa. Cijena jednog kilograma pšenice sredinom srpnja 2016. godine na domaćem tržištu iznosila je od 0,80 do 1,05 kn/kg. Belje d.d. je u srpnju 2016. godine otkupljivalo

pšenicu po sljedećim uvjetima: Pšenica I klase (s udjelom proteina većim od 14%) po cijeni od 1,05 kn/kg, pšenica II klase (s udjelom proteina većim od 12,50 do 13,99%) po cijeni od 0,90 kn/kg, pšenicu III klase (s udjelom proteina većim od 10,50 do 12,49%) po cijeni od 0,85 kn/kg i pšenicu IV klase (s udjelom proteina manjim od 10,50%) po cijeni od 0,80 kn/kg. Granolio d.d. je otkupljivao pšenicu pod sljedećim uvjetima: Pšenica I klase (s udjelom proteina većim od 14%) po cijeni od 1,00 kn/kg, pšenica II klase (s udjelom proteina većim od 12,50 do 13,99%) po cijeni od 0,90 kn/kg i pšenicu III klase (s udjelom proteina od 10,50 do 12,49%) po cijeni od 0,85 kn/kg.

Naime, Ministarstvo poljoprivrede u studenom 2014. godine objavilo je Kodeks otkupa žitarica i uljarica koji definira parametre otkupa, a Kodeks je stupio na snagu danom donošenja. Vođeno primjerima drugih članica EU, Ministarstvo je pristupilo izradi Kodeksa koji je naglasio kvalitetu žitarica i uljarica kao uvjet konkurentnosti na tržištu. Po Kodeksu prilikom otkupa pšenice primjenjuju se razredi kvalitete, pri čemu je postotak proteina odlučujući čimbenik.

Kodeks je preporuka proizvođačima za proizvodnju kvalitetne robe koja će biti konkurentna na tržištu Europske unije, a otkupljivačima preporuka vezana uz otkup, te će ujedno predstavljati temelj za sklapanje ugovora između proizvođača i otkupljivača. U Europskoj uniji standard po kojem se prodaje ili kupuje, dogovara se između kupaca i prodavatelja u okviru ugovora koji zajednički sklapaju i zaključuju, a temelji se na važećem Kodeksu pojedine države članice.

Otkup pšenice roda 2016. godine obavljan je sukladno donesenom Kodeksu, tako da su samo rijetki poljoprivredni proizvođači čija je predana pšenica imala postotak proteina veći od 14% i hektolitarsku masu od 80 kg/hl ostvarili cijenu od 1,05 kn/kg.

U tablici 9. prikazani su razredi kvalitete pšenice iz Kodeksa otkupa žitarica i uljarica, koji se primjenjuju prilikom prodaje pšenice, gdje je za pšenicu postotak proteina odlučujući parametar.

Tablica 9. Razredi kvalitete pšenice iz Kodeksa otkupa žitarica i uljarica

Parametri	I klasa	II klasa	III klasa
Proteini u %	>14	12,5-14	10,5-12,4
Hektolitar u kg/hl	80	78	74
Vlaga u %	13,5	13,5	13,5
Primjese (crna) u %	Najviše 2	Najviše 2	Najviše 2
Ukupna primjese u %	Najviše 5	Najviše 5	Najviše 5

Izvor podataka: Ministarstvo poljoprivrede, Kodeks otkupa žitarica i uljarica (studeni 2014.)

Cijena pšenice određuje se stanjem na tržištu, a tako niska cijena pšenice roda 2016. godine uvjetovana je prekomjernim uvozom brašna i mlinarsko - pekarskih proizvoda u Republiku Hrvatsku što je dovelo da imamo više proizvedene pšenice od vlastitih potreba.

Skupština Osječko-baranjske županije na svojoj 21. sjednici održanoj 5. srpnja 2016. godine povodom razmatranja Informacije o stanju i problematici biljne proizvodnje na području Osječko-baranjske županije ukazala je na zabrinjavajući prekomjeren uvoz žitarica i proizvoda mlinsko-pekarske industrije, što će značajno utjecati na formiranje otkupne cijene pšenice i ostalih žitarica.

6. BERBA KASNIH USJEVA RODA 2016. GODINE

Na poljoprivrednim površinama Osječko-baranjske županije berba kasnih usjeva obavljena je na 136.500 ha.

Tablica 10. Struktura površina jesenske berbe po kulturama

Kultura	Zasijano(ha)	% u sjetvi
Kukuruz merkantilni	83.000	60,8
Kukuruz sjemenski	5.000	3,7

Šećerna repa	10.000	7,3
Soja	20.000	14,6
Suncokret	10.000	7,3
Jare žitarice	3.000	2,2
Povrće	3.000	2,2
Ostale kulture	2.000	1,5
Krmno bilje novo	500	0,4
UKUPNO	136.500	100

Izvor podataka: Županijska komora Osijek, Odsjek za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo

U strukturi jesenske berbe prevladavao je merkantilni i sjemenski kukuruz na 88.000 ha ili na 64,5% površina. Industrijsko bilje (šećerna repa, soja, suncokret) požnjevene su s 40.000 ha ili 29,2% dok su ostale kulture požnjevene s 5.500 ha ili 6,3%.

6.1. Ostvareni prinosi kasnih usjeva roda 2016. godine

U berbi kasnih usjeva 2016. godine ostvareni su sljedeći prinosi prikazani u tablici 11.

Tablica 11. Prinosi kasnih usjeva roda 2016. godine

Kultura	Zasijane površine (ha)	Prosječni prinos (t/ha)	Ukupno tona
Kukuruz merkantilni	83.000	8,5	705.500
Šećerna repa	10.000	75,0	750.000
Suncokret	10.000	2,8	28.000
Soja	20.000	3,0	60.000

Izvor podataka: Županijska komora Osijek, Odsjek za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo

Uz prosječan prinos 8,5 t/ha ostvarena je proizvodnja od 705.500 tona kukuruza, uz prinos od 75,0 t/ha proizvedeno je 750.000 tona šećerne repe, uz prinos od 2,8 t/ha proizvedeno je 28.000 tona suncokreta i uz prinos od 3,0 t/ha proizvedeno je 60.000 tona soje.

7. JESENSKA SJETVA 2016. GODINE

7.1. Procjena jesenske sjetve 2016. godine za ozime kulture u Osječko-baranjskoj županiji

Tablica 12. Kulture i površine u jesenskoj sjetvi 2016. godine

KULTURA	Zasijano
Pšenica	40.000
Ječam	12.000
Zob	1.000
Ostale ozime žitarice	500
Uljana repica	7.500
Krmno bilje (novo)	500
UKUPNO	61.500

Izvor podataka: Županijska komora Osijek, Odsjek za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo

Na poljoprivrednim površinama Osječko-baranjske županije jesenska sjetva obavljena je na površini od 61.500 ha. Pšenicom je zasijano 40.000 ha, ječmom 12.000 ha, a uljanom repicom 7.500 ha.

U odnosu na jesensku sjetvu 2015. godine zasijano je 6.500 ha manje površina, a pšenice je zasijano 10.000 ha manje zbog loših ekonomskih rezultata u proizvodnji pšenice u proizvodnji 2015./2016. godini.

7.2. Očekivana proizvodnja važnijih ozimih kultura na poljima Osječko-baranjske županije

Obzirom na procjenu zasijanih površina u jesenskoj sjetvi 2016. godine na području Osječko-baranjske županije, može se očekivati sljedeća proizvodnja važnijih ozimih kultura pod pretpostavkom da će sljedeća vegetativna godina biti klimatsko edafski prosječna, uz primjenu potrebnih agrotehničkih mjera.

Tablica 13. Očekivana proizvodnja ozimih usjeva

KULTURA	Sjetvena površina (ha)	Očekivani prinos t/ha	Očekivana ukupna proizvodnja tona
Pšenica	40.000	5,5	220.000
Ječam.	12.000	5,0	60.000
Zob	1.000	4,5	4.500
Uljana repica	7.500	3,0	22.500

Izvor podataka: Županijska komora Osijek, Odsjek za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo

Uz planirani prinos od 5,5 t/ha planira se proizvesti 220.000 tona zrna pšenice. Osim pšenice koja je najviše zastupljena, na zasijanim površinama planira se proizvesti 22.500 tona uljane repice, 60.000 tona ječma i 4.500 tona zobi.

7.3. Materijalne pretpostavke za realizaciju jesenske sjetve

7.3.1. Tržište sjemena

Dorađivači sjemena u suradnji s Poljoprivrednim institutom Osijek, Agrigenitics d.o.o i BC Institut Zagreb osigurali su za potrebe domaćeg tržišta dovoljno kvalitetnog sortnog sjemena ozimih kultura. Prema cjeniku Poljoprivrednog instituta Osijek maloprodajne cijene ozimih kultura s PDV-om bile su sljedeće:

Tablica 14. Maloprodajne cijene sjemena

NAZIV KULTURE	CIJENA kn/kg (uključen PDV)
Pšenica	2,75
Ječam	2,75

Izvor podataka: Poljoprivredni institut Osijek

Obrada podataka: HGK Županijska komora Osijek, Odsjek za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo

7.3.2. Mineralna gnojiva

Tvornica mineralnih gnojiva "Petrokemija" d.d. Kutina osigurala je dovoljne količine gnojiva za jesensku sjetvu, a u tablici 15. prikazan je cjenik mineralnih gnojiva Petrokemije d.d. Kutina u rujnu 2016. godine.

Tablica 15. Cjenik mineralnih gnojiva

Asortiman	Proizvođačka cijena	PDV 25%	Prodajna cijena kn/t
UREA 46 % N	2.506,00	626,50	3.132,50
KAN N 27% +4,8 % MgO prilirani	2.025,00	506,25	2.531,25
KAN N 27% +4,8 % MgO granulirani	2.025,00	506,25	2.531,25
UAN 30% tekući	1.690,00	422,50	2.112,50
NPK GNOJIVA			
20 - 10 - 10	2.456,00	614,00	3.070,00
15 - 15 - 15	2.986,00	746,50	3.732,50

(S) 15 - 15 - 15(3)	2.986,00	746,50	3.732,50
7 - 20 - 30	3.690,00	922,50	4.612,50
(MgO) 8 - 16 - 24	3.150,00	787,50	3.937,50
PK GNOJIVA			
20 - 20	2.862,00	715,50	3.577,50

Izvor podataka: Petrokemija d.d. Kutina

Obrada podataka: Županijska komora Osijek, Odsjek za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo

8. PROLJETNA SJETVA 2017. GODINE NA POVRŠINAMA OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

Sjetva pripada među najvažnije agrotehničke mjere u biljnoj proizvodnji. Greške koje se naprave u sjetvi su nenadoknadive i kasnije se ne mogu ispraviti. Prilikom sjetve treba obratiti pozornost na izbor sorte, kvalitetu sjemena, vrijeme, način i dubinu sjetve, količinu sjemena za sjetvu i sklop.

8.1. Pregled procjene proljetne sjetve po kulturama

Tablica 16. Struktura proljetne sjetve po kulturama u 2017. godini

Kultura	Zasijano(ha)	% u sjetvi
Kukuruz merkantilni	84.000	58,7
Kukuruz sjemenski	5.000	3,5
Šećerna repa	12.000	8,5
Soja	20.000	14,0
Suncokret	12.000	8,5
Jare žitarice	4.000	2,7
Povrće	3.000	2,1
Ostale kulture	2.500	1,7
Krmno bilje novo	500	0,3
UKUPNO	143.000	100

Izvor podataka: Županijska komora Osijek, Odsjek za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo

Kako je vidljivo iz tablice 16. procjenjuje se da je proljetna sjetva obavljena na 143.000 ha. U strukturi proljetne sjetve i dalje najviše učešća ima kukuruz merkantilni sa 58,7%, zatim soja sa 14,0%, šećerna repa sa 8,5%, te suncokret sa 8,5%.

8.2. Materijalne pretpostavke za realizaciju proljetne sjetve 2017. godine

8.2.1. Tržište sjemena

Proizvođači i dorađivači sjemena s našeg područja i drugih dijelova Republike Hrvatske, kao i uvoznici za potrebe domaćeg tržišta osigurali su dovoljne količine sortnog sjemena kukuruza (Pioneer, BC, OSSK, KWS), jarog ječma, zobi, soje, suncokreta, šećerne repe, djetelinsko-travnih smjesa, lucerne, te sjemena povrća.

Kao ilustraciju kretanja cijena sjemenske robe donosimo cjenik Poljoprivrednog instituta Osijek, kao najvećeg dorađivača i kreatora sortnog sjemena u Županiji (tablica 17. i 18.).

Tablica 17. Cijene sjemenske robe Poljoprivrednog instituta Osijek na dan 26. siječnja 2017.

Sjeme	Količina	Cijena (u kunama bez PDV-a)
Sjeme soje	1 kg	6,40
Sjeme jarog graška	1 kg	5,00
Jari ječam	1 kg	2,80
Hibridi suncokreta	Papirnata vreća 25.000 zrna	510,00

Izvor podataka: Poljoprivredni institut Osijek

Obrada podataka: Županijska komora Osijek, Odsjek za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo

Tablica 18. Cjenik OS hibrida kukuruza na dan 26. siječnja 2017.

Cjenovna grupa	FAO grupa	HIBRID	Predprodajna akcija	Cijena (u kuna bez PDV-a)
PAKIRANJE OD 25 000 ZRNA				
I.	300	OS 378	TRETMAN SJEMENA INSEKTICIDOM GRATIS	335,00
	300	OS 398		
	400	OSSK403		
	400	Drava 404		
	400	Kulak		
	400	Tomasov		
	500	OD 505		
	500	OSSK 515		
	500	Velimir		
	600	Lila		
600	OSSK 617			
II.	200	OS 2983		295,00
	500	OS 505		
	600	OSSK 602		
III.	400	OS 430		275,00
	400	OSSK 444		
PAKIRANJE OD 40 000 ZRNA (za površinu od 1 kj)				
II.	400	OS 499	5 000 ZRNA GRATIS	415,00
II.	500	OSSK 596		385,00
III.	500	OSSK 552		

Izvor podataka: Poljoprivredni institut Osijek

Obrada podataka: Županijska komora Osijek, Odsjek za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo

Tablica 19. Cjenik OS hibrida kukuruza na dan 26. siječnja 2017.

Cjenovna grupa	FAO grupa	HIBRID	Predprodajna akcija	Cijena (u kuna bez PDV-a)
PAKIRANJE OD 75 000 ZRNA (za površinu od 1 ha)				
I.	300	OS 378	TRETMAN SJEMENA INSEKTICIDOM GRATIS	905,00
	300	OS 398		
	400	OSSK403		
	400	Drava 404		
	500	Velimir		
	600	OSSK 635		
	600	OSSK 617		

Izvor podataka: Poljoprivredni institut Osijek

Obrada podataka: Županijska komora Osijek, Odsjek za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo

8.2.2. Tržište mineralnim gnojivom

U Tvornici gnojiva "Petrokemija" d.d. Kutina osigurana je dovoljna količina gnojiva za proljetnu sjetvu i prihranu ozimih kultura.

U tablici 20. prikazane su cijene mineralnih gnojiva u "Petrokemiji" d.d., a novi cjenik primjenjivao se od 1. siječnja 2017. godine. Cijene su smanjene u odnosu na cijene u jesen 2016. godine zbog nove stope poreza na dodanu vrijednost koja sada iznosi 13%.

Tablica 20. Cjenik mineralnih gnojiva

Asortiman	Proizvođačka cijena	PDV 13%	Prodajna cijena kn/t
UREA 46 % N	2.506,00	325,78	2.831,78
KAN N 27% +4,8 % MgO prilirani	2.025,00	263,25	2.288,25
KAN N 27% +4,8 % MgO granulirani	2.025,00	263,25	2.288,25
UAN 30% tekući	1.690,00	219,70	1.909,70
NPK GNOJIVA			
20 - 10 - 10	2.456,00	319,28	2.775,28
15 - 15 - 15	2.986,00	388,18	3.374,18
(S) 15 - 15 - 15(3)	2.986,00	388,18	3.374,18
7 - 20 - 30	3.690,00	479,70	4.169,70
(MgO) 8 - 16 - 24	3.150,00	409,50	3.559,50
PK GNOJIVA			
20 - 20	2.862,00	372,06	3.234,06

Izvor podataka: Petrokemija d.d. Kutina

Obrada podataka: Županijska komora Osijek, Odsjek za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo

Radi slabe prodaje gnojiva Petrokemija Kutina d.d. odobrivala je od 10. ožujka 2017. godine popust za proljetnu sjetvu te je popust na UREA iznosio 12%, popust na NPK 15 - 15 - 15 iznosio je 19%, a popust na KAN iznosio je 23%.

8.2.3. Tržište zaštitnih sredstava

Tvrtke za proizvodnju zaštitnih sredstava i distributeri zaštitnih sredstava osigurali su dovoljne količine zaštitnih sredstava. Cijene zaštitnih sredstava su znatno veće u odnosu na cijene u Republici Srbiji i Bosni i Hercegovini što poskupljuje proizvodnju u Republici Hrvatskoj.

8.2.4. Tržište naftnih derivata

Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju odobrila je pravo na potrošnju "plavog goriva" za 2017. godinu, temeljem podnesenog Jedinog zahtjeva za izravna plaćanja u 2016. godini, sukladno Pravilniku o primjeni zakona o trošarinama što se odnosi na plinsko ulje obojeno plavom bojom za namjene u poljoprivredi, ribolovu i akvakulturi ("Narodne novine" broj 156/13.).

Odobrene količine plavog goriva dostupne su poljoprivrednicima na karticama od siječnja 2016. godine. Godišnju kvotu na karticama za plavi dizel poljoprivrednici mogu iskoristiti do 31. prosinca svake godine, a nova kvota im se dodjeljuje u siječnju sljedeće godine.

8.3. Isplata potpore za proizvodnu 2016. godinu od Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju

Vlada Republike Hrvatske na sjednici održanoj 2. veljače 2017. godine donijela je Uredbu o financijskoj strukturi omotnice za Proram izravnih plaćanja u 2016. godini. Ovom Uredbom utvrđuje se financijska struktura omotnice za program izravnih plaćanja u 2016. godini koju čine sredstva Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi i dopunska nacionalna izravna plaćanja, sukladno ukupnoj nacionalnoj gornjoj granici za 2016. godinu te planiranim sredstvima u državnom proračunu Republike Hrvatske. Ukupna nacionalna gornja granica za financiranje program izravnih plaćanja iznosi 3.252.700.850,00 kuna.

Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju u studenom 2016. godine isplatila je je predujam u iznosu od 806 milijuna kuna, a u veljači 2017. godine prvi dio potpore u iznosu od 1,4 milijarde kuna. U travnju i svibnju 2017. godine isplaćen je drugi dio potpore u iznosu od 1 milijarde kuna. Također, poljoprivrednicima će krajem godine biti isplaćen i predujam za proizvodnu 2017. godinu u iznosu od 922 milijuna kuna.

9. VOĆARSTVO I VINOGRADARSTVO

U tablici 21. prikazane su površine voćnjaka i vinograda u Republici Hrvatskoj i Osječko-baranjskoj županiji.

Tablica 21. Površine voćnjaka i vinograda u Republici Hrvatskoj i Osječko-baranjskoj županiji

Kultura	Republika Hrvatska	Osječko-baranjska županija
Voćnjaci	31.129	4.510
Vinogradi	20.882	2.487
Ukupno	52.011	6.997

Obradeno poljoprivredno zemljište u Arkodu na dan 22. rujna 2015.

Izvor podataka: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju

Prema podacima iz Arkoda na dan 22. rujna 2015. godine (Površine obrađenog poljoprivrednog zemljišta) u Republici Hrvatskoj ima 52.011 hektara voćnjaka i vinograda, a u Osječko-baranjskoj županiji 6.997 hektara ili 13,45% površina od ukupnih površina u Republici Hrvatskoj.

Tablica 22. Površine po vrstama voća i površine vinograda u RH (2015. godina)

Voćna vrsta	Površina u hektarima
Jabuke	6.832
Šljive	6.463
Višnje	3.117
Trešnje	930
Kruške	1.853
Breskve i nektarine	1.889
Marelice	409
Lijeska	2.391
Orah	7.025
Jagode	220
Vinogradi	20.882
UKUPNO	52.011

Izvor podataka: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju

U tablici 22. prikazane su površine voćnjaka po vrstama i površine vinograda u Republici Hrvatskoj. U Republici Hrvatskoj najzastupljenija je voćna vrsta orah koji je zasađen na 7.025 ha, zatim jabuke na 6.832 ha, šljive na 6.463 ha te višnje na 3.117 ha.

U Osječko-baranjskoj županiji obzirom na klimu i tlo postoje optimalni uvjeti za proizvodnju voća i grožđa. Budući da je proizvodnja voća i grožđa znatno profitabilnija u odnosu na ratarsku proizvodnju te da još uvijek prevladava usitnjenost seljačkih gospodarstava s malim poljoprivrednim površinama nedostatnim za profitabilnu ratarsku proizvodnju, nameće se potreba za povećanjem površina zasađenih voćnjacima i vinogradima. Uz navedeno Republika Hrvatska ima veoma povoljne prirodne uvjete te dugu tradiciju za gajenje dugogodišnjih nasada (voćnjaka i vinograda). Raznolikost prirodnih čimbenika, autohtonost pojedinih vrsta i sorti, posebno sorti vinove loze čine ovu proizvodnju posebnom i prepoznatljivom te u svijetu moguće konkurentnom. Na žalost zbog niza različitih čimbenika površine zasađene voćnjacima i vinogradima ne zadovoljavaju potrebe Republike Hrvatske za proizvodnjom voća i grožđa. Nedostatak površina zasađenih voćnjacima i vinogradima te time nedovoljna proizvodnja voća i grožđa rezultira sve većim uvozom dok je izvoz gotovo izostao, posebno na tržištu zapadno europskih zemalja. U Republici Hrvatskoj u 2016. godini uvezeno je 196.177 tona svježeg voća i grožđa. Također se uvoze i velike količine voćnih prerađevina.

Obzirom na novo zasađene voćnjake i vinograde, posljednjih deset godina na području naše Županije znatno se povećala proizvodnja voća na obiteljskim gospodarstvima i poljoprivrednim tvrtkama, međutim za postizanje još boljih ekonomskih rezultata i bolje kakvoće voća neophodni su skladišni i hladni prostori za čuvanje voća. Da bi se povećala vrijednost visokokvalitetnih proizvoda također je potrebno kontinuirano poboljšanje pakiranja i konfekcioniranja proizvoda.

U Republici Hrvatskoj ukupni kapaciteti ULO hladnjača u centrima za otkup voća i povrća iznose oko 40.000 tona, a prema procjenama Hrvatske voćarske zajednice s obzirom na dosadašnja ulaganja u nove voćnjake za dvije do tri godine trebati će nam oko 100.000 tona. Problem je što ULO hladnjače nisu ravnomjerno raspoređene na cijelom području Republike Hrvatske i što su vlasnici veletrgovci, a ne udruge i zadruge voćara. Najveći broj otkupnih centara u zemlji okuplja tvrtka Agrofructus, specijalizirana za otkup i prodaju voća i povrća, a u Hrvatskoj posjeduje sedam velikih otkupnih centara, a od toga jedan u Osječko-baranjskoj županiji u Donjem Miholjcu. Kapacitet ULO-hladnjače u Donjem Miholjcu iznosi 2.500 tona. Također u Osječko-baranjskoj županiji se nalazi još ULO-hladnjača tvrtke Baretid kapaciteta 2.100 tona i tvrtke RABO d.o.o. kapaciteta 2.700 tona.

U Osječko-baranjskoj županiji u sljedeće dvije godine bi se trebao izgraditi Regionalni distributivni centar za voće i povrće, koji je prijeko potreban za snažniji razvoj slavonsko-baranjske poljoprivredne proizvodnje. Poslovni prostori distributivnog centra gradit će se na prostoru Slobodne zone Osijek i okupit će najveći broj proizvođača voća i povrća, a svojim kapacitetima i uslugama zadovoljit će potrebe svih proizvođača iz Slavonije i Baranje. Regionalni distributivni centar za voće i povrće sadržavat će različite tehnologije hlađenja od ulo režima do komora za smrzavanje voća i povrća, što bi trebalo smanjiti uvoz voća i povrća u Republiku Hrvatsku. Vrijednost investicije iznosi između 50 i 70 milijuna kuna, a najvećim dijelom će se financirati iz fondova EU. Projekt Regionalnog distributivnog centra za voće i povrće podržan je i u ostalim županijama Istočne Hrvatske, a tehničku pomoć za pripremu potrebne dokumentacije odobrilo je Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU te je Župan Osječko-baranjske županije s navedenim Ministarstvom 2014. godine potpisao Sporazum o tehničkoj suradnji.

10. PROGRAMI UNAPRJEĐENJA POLJOPRIVREDE

Osječko-baranjska županija pokrenula je niz projekata s ciljem razvoja i unapređenja poljoprivrede na području naše Županije. Potrebna financijska sredstva za provedbu razvojnih projekata u poljoprivredi Županija je osigurala iz prihoda od raspolaganja poljoprivrednima zemljištem u vlasništvu države, sukladno propisima koji reguliraju navedeno.

Osječko-baranjska županija je do 31. prosinca 2015. godine odobravalala potpore, kao postojeće državne potpore sukladno Odluci o poticanju poljoprivrede i ruralnog razvoja na području Osječko-baranjske županije u razdoblju od 2013. do 2015. godine ("Županijski glasnik" broj 4/11., 4/12. i 7/13.), a koje su sukladno tada važećim propisima bile prijavljene Ministarstvu poljoprivrede kao postojeće mjere lokalne potpore poljoprivredi i ruralnom razvoju koje želi zadržati i nakon pristupa Republike Hrvatske Europskoj uniji. Nadležno Ministarstvo prijavljene postojeće državne potpore prijavilo je Europskoj komisiji, a Europska komisija je u Službenom listu Europske unije C 414 od 20. studenog 2014. godine, Informacije i objave, Postupci u vezi s provedbom politike tržišnog natjecanja, 2014/C 414/08 Komunikacija Komisije-Državne potpore-Objava postojećih potpora u Hrvatskoj u poljoprivrednom sektoru, objavila državne potpore koje je Hrvatska prijavila u skladu s postupkom utvrđenim u Prilogu IV. točke 3. podtočke (b) Sporazuma o pristupanju.

Postojeće potpore koje je Osječko-baranjska županija provodila u razdoblju 2013. - 2015. godine su:

- a) posebne potpore poljoprivredi:
 - 1. potpora za istraživačke projekte u poljoprivredi
 - 2. potpora za pomoć oštećenima u slučaju elementarne nepogode
 - 3. potpora sudionicima manifestacija
 - 4. potpora za edukaciju poljoprivrednika
 - 5. potpora za zaštitu autohtonih proizvoda
 - 6. potpora malim poduzetnicima u poljoprivredi
- b) potpora za uređenje ruralnog prostora
- c) potpora za poboljšanje i povećanje produktivnosti tla.

Također su se kao postojeće potpore provodili sljedeći projekti i program:

- 1. Kontrola plodnosti tla na poljoprivrednim gospodarstvima
- 2. Unaprjeđenje genetskog potencijala u stočarstvu na području Osječko-baranjske županije
- 3. Program sufinanciranja državne izmjere i katastra nekretnina na području Osječko-baranjske županije

Budući da su se postojeće državne potpore mogle odobravati samo do 31. prosinca 2015. godine, bilo je potrebno utvrditi nove državne potpore koje se primjenjuje od 1. siječnja 2016. godine, a koje moraju biti usklađene s prethodno navedenim pravilima o državnim potporama i smiju se odobravati tek nakon dobivenog pozitivnog mišljenja nadležnog tijela.

Zakon o poljoprivredi ("Narodne novine" broj 30/15.) uredio je i pravila o državnim potporama, te u svom članku 66. utvrdio da mjere državne potpore moraju biti usklađene s propisima donesenim temeljem ovoga Zakona i pravilima Europske unije o državnim potporama. Davatelji državnih potpora u smislu Zakona su središnja tijela državne uprave, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, te svaka pravna osoba koja dodjeljuje državne potpore. Sredstva državne potpore davatelji državne potpore osiguravaju u svojim proračunima. Ministarstvo poljoprivrede kao nadležno tijelo za državne potpore, a sukladno članku 67. Zakona o poljoprivredi ispituje, ocjenjuje i daje mišljenje na prijedloge državnih potpora u odnosu na njihovu usklađenost s pravilima Europske unije o državnim potporama iz područja poljoprivrede. Sadržaj, oblik i način dostave prijedloga državnih potpora do donošenja pravilnika iz članka 67. stavka 2. Zakona o poljoprivredi, uređen je Pravilnikom o državnim potporama poljoprivredi i ruralnom razvoju ("Narodne novine" broj 101/13.).

Člankom 6. navedenog Pravilnika uređen je postupak prijave prijedloga izuzetnih državnih potpora, a člankom 7. uređen je način prijave potpora male vrijednosti. Postupajući u skladu s navedenim, Osječko-baranjska županija je dostavila Ministarstvu poljoprivrede Nacrt Programa potpora poljoprivredi i ruralnom razvoju na području Osječko-baranjske županije za razdoblje 2016. - 2020. godine i dobila Mišljenje o usklađenosti prijedloga potpora male vrijednosti, Klasa: 320-01/16-01/196, Urbroj: 525-07/0212-16-8 od 3. studenog 2016. godine - Program potpora poljoprivredi i ruralnom razvoju na području Osječko-baranjske županije za razdoblje 2016. - 2020. godine.

U točki II. navedenog Mišljenja utvrđeno je da Program ispunjava sve uvjete iz Uredbe Komisije (EU) broj 1408/2013. od 18. prosinca 2013. godine o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na potpore de minimis u poljoprivrednom sektoru ("Službeni list" Europske unije L 352/1 od 24. prosinca 2013. godine). Također je utvrđena obveza Županije kao davatelja državne potpore da vodi zasebnu evidenciju o potporama male vrijednosti, kao i koje podatke ta evidencija mora sadržavati. Osim toga, Županija mora dostaviti Ministarstvu poljoprivrede izvješće o dodijeljenim potporama male vrijednosti najkasnije u roku od 15 dana od dana dodjele potpore male vrijednosti.

Potrebna financijska sredstva za provedbu ovoga Programa osiguravaju se iz namjenskih prihoda od raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu Republike Hrvatske, a sukladno članku 44. stavak 2. Zakona o poljoprivrednom zemljištu ("Narodne novine" broj 39/13. i 48/15.).

Temeljem prethodno navedenog Programa potpora poljoprivredi i ruralnom razvoju na području Osječko-baranjske županije za razdoblje 2016. - 2020. godine i dostavljenog Mišljenja Ministarstva poljoprivrede, pripremljen je Nacrt Odluke o potporama poljoprivredi i ruralnom razvoju na području Osječko-baranjske županije za razdoblje 2016. - 2020. godine kao provedbeni akt koji uređuje uvjete, način te postupak odobravanja potpora poljoprivrede i ruralnom razvoju na području Osječko-baranjske županije nad kojim se sukladno Zakonu o pravu na pristup informacijama i Kodeksu provođenje postupka savjetovanja sa zainteresiranom javnošću prethodno provodilo savjetovanje sa zainteresiranom javnošću.

Odredbi Nacrta Odluke o mjerama potpora poljoprivredi usklađene su sa Uredbom Komisije (EU) broj 1408/2013. od 18. prosinca 2013. godine o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na potpore de minimis u poljoprivrednom sektoru (u daljnjem tekstu: Uredba 1408/2013.) i Uredbom Komisije (EU) 1407/2013. od 18. prosinca 2013. godine o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije ("Službeni list" Europske unije L 352/1).

S Uredbom 1408/2013. usklađene su odredbe koje uređuju sljedeće mjere: Potpora mladim poljoprivrednicima, Potpora oštećenima u slučaju elementarnih nepogoda i Potpora za kontrolu plodnosti tla na poljoprivrednim gospodarstvima. Navedena Uredba uređuje kategorije potpora koje se izuzete od obveze prijave Europskoj komisiji, buduće da sukladno članku 108. stavak 4. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, Vijeće može odrediti određene kategorije državnih potpora koje su izuzete od obveze prijave. Potpore de minimis mogu se smatrati takvom kategorijom. U smislu navedene Uredbe poljoprivrednim proizvodima se smatraju proizvodi iz Priloga 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije uz iznimku proizvoda ribarstva i akvakulture obuhvaćenih Uredbom Vijeća (EZ) 104/2000.

Potpore de minimis je potpora dodijeljena jednom poduzetniku u određenom razdoblju koja ne premašuje određeni utvrđeni iznos i ne ispunjava sve kriterije iz članka 107. stavak 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije te stoga ne podliježe postupku prijave. Najveći iznos potpore jednom poduzetniku u razdoblju od tri godine iznosi 15.000 EUR-a, te se može smatrati da svaka mjera koja je u skladu s ovom Uredbom ne utječe na trgovinu među državama članicama ili se njome ne narušava tržišno natjecanje odnosno ne prijeti njegovim narušavanjem. Prethodno navedeno razdoblje od tri godine u smislu Uredbe 1408/2013. smatra se predmetna fiskalna godine i prethodne dvije fiskalne godine.

Uredba 1408/2013. u svom članku 2. stavak 2. sadrži definiciju pojma "jedan poduzetnik", a koji obuhvaća sva poduzeća koja su u najmanje jednom od međusobnih odnosa:

- a) jedno poduzeće ima većinu glasačkih prava dioničara ili članova u drugom poduzeću;
- b) jedno poduzeće ima pravo imenovati ili smijeniti većinu članova upravnog, upravljačkog ili nadzornog tijela drugog poduzeća;
- c) jedno poduzeće ima pravo ostvarivati vladajući utjecaj na drugo poduzeće prema ugovoru sklopljenim s tim poduzećem ili prema odredbama statuta ili društvenog ugovora tog poduzeća;

- d) jedno poduzeće, koje je dioničar ili član drugog poduzeće, kontrolira samo, u skladu s dogovorom s drugim dioničarima ili članovima tog poduzeća, većinu glasačkih prava dioničara ili glasačkih prava članova u tom poduzeću.

Poduzeća koja su u bilo kojem od odnosa navedenih u prethodnom stavku od a) do d) preko jednog ili više drugih poduzeća smatraju se jednim poduzetnikom.

U članku 1. stavku 2. Uredbe 1408/2013. propisano je da ako se poduzetnik bavi primarnom proizvodnjom poljoprivrednih proizvoda, a djeluje u jednom ili drugom sektoru odnosno ima druge djelatnosti obuhvaćene područjem primjene Uredbe 1407/2013., ta se Uredba primjenjuje na potporu koja se dodjeljuje u vezi s tim drugim sektorima ili djelatnostima, pod uvjetom da predmetna država članica na primjeren način, primjerice razdvajanjem djelatnosti ili troškova, osigurava da primarna proizvodnja poljoprivrednih proizvoda ne ostvaruje korist od potpora de minimis koja se dodjeljuje u skladu s tom Uredbom.

Također je potrebno naglasiti da je člankom 6. Uredbe 1408/2013. propisano da ako država članica poduzetniku namjerava dodijeliti potporu de minimis, ona mora toga poduzetnika pisanim putem obavijestiti o predviđenom iznosu potpore izraženom u obliku bruto novčane protuvrijednosti potpore, kao i tome da je riječ o potpori de minimis, izričito se pozivajući na ovu Uredbu i navodeći njezin naziv i podatke o objavi u Službenom listu Europske unije.

Ako se potpora de minimis u skladu s prethodno navedenom Uredbom dodjeljuje različitim poduzetnicima na temelju programa potpore, a iznosi su pojedinačnih potpora koje se dodjeljuju tim poduzetnicima različiti, država članica može odabrati da tu obvezu ispuni tako da poduzetnika obavijesti o fiksnom iznosu koji odgovara najvišem iznosu potpore koji se dodjeljuje u okviru toga programa potpore. U tom slučaju fiksni iznos se primjenjuje kako bi se utvrdilo je li dostignuta gornja granica iz članka 3. stavka 2. Uredbe 1408/2013. Prije dodjeljivanja potpore država članica od dotičnog poduzetnika mora dobiti izjavu, u pisanom ili elektroničkom obliku, o svakoj potpori de minimis na koju se primjenjuje ova Uredba ili druge uredbe de minimis, primljenoj u prethodne dvije fiskalne godine i u tekućoj fiskalnoj godini.

Zbog sličnosti između prerade i stavljanja na tržište poljoprivrednih i nepoljoprivrednih proizvoda, prerada i stavljanje na tržište poljoprivrednih proizvoda obuhvaćeno je Uredbom Komisije (EU) 1407/2013. od 18. prosinca 2013. godine o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

S odredbama Uredbe Komisije (EU) broj 1407/2013. od 18. prosinca 2013. godine o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na potpore de minimis u poljoprivrednom sektoru (u daljnjem tekstu: Uredba 1407/2013.), usklađene su odredbe koje uređuju sljedeće mjere: Potpora za istraživačke projekte u poljoprivredi, Potpora poljoprivrednicima za ulaganja u preradu poljoprivrednih proizvoda, Potpora za promotivne mjere u korist poljoprivredne proizvodnje, Potpora za sudjelovanje u programima kvalitete i stvaranja robne marke poljoprivrednih proizvoda i Potpora za manifestacije.

Uredba 1407/2013., uređuje kategorije potpora koje se izuzete od obveze prijave Europskoj komisiji, buduće da sukladno članku 108. stavak 4. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, Komisija može donijeti uredbe koje se odnose na te kategorije državnih potpora. Na temelju Uredbe (EZ) 994/98, Vijeće je u skladu s člankom 109. Ugovora o funkcioniranju Europske unije odlučilo da de minimis potpore mogu predstavljati takvu kategoriju. Slijedom navedenog, smatra se da je de minimis potpora dodijeljena jednom poduzetniku u određenom razdoblju koja ne premašuje određeni utvrđeni iznos, ne ispunjava sve kriterije iz članka 107. stavak 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, te stoga ne podliježe postupku prijave. Najveći iznos potpore dodijeljen jednom poduzetniku u razdoblju od tri fiskalne godine iznosi 200.000 EUR-a. Prethodno navedeno razdoblje od tri godine u smislu Uredbe 1407/2013. smatra se predmetna fiskalna godine i prethodne dvije fiskalne godine.

Uredba 1407/2013. primjenjuje se na potpore koje se dodjeljuju poduzetnicima u svim sektorima, osim na:

- a) potpore koje se dodjeljuju poduzetnicima koji djeluju u sektorima ribarstva i akvakulture kako je obuhvaćeno Uredbom (EZ) broj 104/2000 (1),
- b) potpore koje se dodjeljuju poduzetnicima koji djeluju u primarnoj proizvodnji poljoprivrednih proizvoda,
- c) potpore koje se dodjeljuju poduzetnicima koji djeluju u sektoru prerade i stavljanja na tržište poljoprivrednih proizvoda u sljedećim slučajevima:
 - i. ako je iznos potpore fiksno utvrđen na temelju cijene ili količine takvih proizvoda kupljenih od primarnih proizvođača odnosno koje na tržište stavljaju poduzetnici u pitanju,
 - ii. ako su potpore uvjetovane njegovim djelomičnim ili potpunim prenošenjem na primarne proizvođače,
- d) potpore za djelatnosti usmjerene izvozu u treće zemlje ili države članice, odnosno potpore koje su izravno povezane s izvezenim količinama, s uspostavom i funkcioniranjem distribucijske mreže ili s drugim troškovima povezanim s izvoznom djelatnošću,
- e) potpore koje su uvjetovane uporabom domaćih proizvoda umjesto uvezenih.

U članku 2. stavku 1. Uredbe 1407/2013. utvrđene su definicije "poljoprivrednog proizvoda", prerade poljoprivrednih proizvoda" i stavljanje na tržište poljoprivrednih proizvoda", a koje se primjenjuju za potrebe navedene Uredbe, a u stavku 2. navedenog članka na identičan način kao i Uredba 140 (72013. definiran je i pojam "jedan poduzetnik".

Pod pojmom "poljoprivredni proizvod" podrazumjevaju se proizvodi koji su navedeni u Prilogu I. Ugovora o funkcioniranju Eurpske unije, osim proizvoda ribarstva i akvakulture obuhvaćenih Uredbom Vijeća (EZ) 104/2000., "prerada poljoprivrednih proizvoda" znači sve postupke prerade poljoprivrednog proizvoda koji za ishod imaju proizvod koji je također poljoprivredni proizvod, osim u poljoprivrednim djelatnostima potrebnim za pripremu životinjskog ili biljnog proizvoda za prvu prodaju, dok "stavljanje na tržište poljoprivrednih proizvoda" znači držanje ili izlaganje s ciljem prodaje, ponuda za prodaju, isporuka ili bilo koji drugi način stavljanja na tržište, osim prve prodaje primarnog proizvođača preprodavačima ili prerađivačima te svih aktivnosti kojima se takav proizvod priprema za takvu prvu prodaju; prodaja primarnog proizvođača krajnjim potrošačima smatra se stavljanje na tržište ako se odvija u posebnim prostorijama namijenjenim za tu svrhu.

Kao i u Uredbi 1408/2013., člankom 6. Uredbe 1407/2013., propisano je da ako država članica poduzetniku namjerava dodijeliti potporu de minimis, ona mora toga poduzetnika pisanim putem obavijestiti o predviđenom iznosu potpore izraženom u obliku bruto novčane protuvrijednosti potpore, kao i tome da je riječ o potpori de minimis, izričito se pozivajući na ovu Uredbu i navodeći njezin naziv i podatke o objavi u Službenom listu Europske unije.

Ako se potpora de minimis u skladu s prethodno navedenom Uredbom dodjeljuje različitim poduzetnicima na temelju programa potpore, a iznosi su pojedinačnih potpora koje se dodjeljuju tim poduzetnicima različiti, država članica može odabrati da tu obvezu ispuni tako da poduzetnika obavijesti o fiksnom iznosu koji odgovara najvišem iznosu potpore koji se dodjeljuje u okviru toga programa potpore. U tom slučaju fiksni iznos se primjenjuje kako bi se utvrdilo je li dostignuta gornja granica iz članka 3. stavka 2. Uredbe 1407/2013. Prije dodjeljivanja potpore država članica od dotičnog poduzetnika mora dobiti izjavu, u pisanom ili elektroničkom obliku, o svakoj potpori de minimis na koju se primjenjuje ova Uredba ili druge uredbe de minimis, primljenoj u prethodne dvije fiskalne godine i u tekućoj fiskalnoj godini.

Zakon o državnim potporama ("Narodne novine" broj 47/14.) pored ostalog uređuje i državne potpore i potpore male vrijednosti. Člankom 2. stavkom 6. navedenog Zakona utvrđeno je da su davatelji potpora male vrijednosti središnja tijela državne uprave, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te svaka pravna osoba koja dodjeljuje potporu male vrijednosti.

U svom članku 10. Zakon propisuje da se potpore male vrijednosti dodjeljuju u skladu s važećom uredbom Europske komisije kojom se uređuju potpore male vrijednosti. Programi /pojedinačne potpore male vrijednosti nije potrebno dostavljati Ministarstvu financija kao nadležnom tijelu na mišljenje, već svaki davatelj mora Ministarstvu financija sukladno članku 14. Zakona o državnim potporama, dostavljati podatke o dodijeljenim potporama male vrijednosti i to jednom godišnje, do 30. travnja tekuće godine za prethodnu godinu. Osim toga, stavkom 1. navedenog članka propisana je obveza davatelja potpore da mora voditi evidenciju o dodijeljenim potporama male vrijednosti.

U Odluci o mjerama potpora poljoprivredi je i mjera: Potpora za uređenje ruralnog prostora koja se ne smatra državnom potporom u smislu propisa koji uređuju državne potpore, a korisnici ove mjere su jedinice lokalne samouprave. Potpora je usmjerena uređenju ruralnog prostora, te se odobrava za izgradnju i održavanje ruralne infrastrukture, poboljšanje komunikacijskih veza unutar ruralnog prostora popravkom i izgradnju putne mreže.

Budući da je Odluka o mjerama potpora poljoprivredi dokument kojom se uređuju pitanja kojima se neposredno ostvaruju potrebe građana ili druga pitanja od interesa za opću dobrobit građana i pravnih osoba na području Županije, sukladno članku 11. Zakona o pravu na pristup informacijama ("Narodne novine" broj 25/13. i 85/15.) proveden je postupak savjetovanja sa zainteresiranom javnošću. Postupak savjetovanja proveden je, sukladno Kodeksu savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata ("Narodne novine" broj 140/09.), objavom Nacrta Odluke na internetskim stranicama Osječko-baranjske županije s mogućnošću sudionika da elektronskom poštom ili u pisanom obliku dostave svoje komentare, primjedbe i prijedloge.

Nakon provedene javne rasprave Skupština Osječko-baranjske županije donijela je 21. veljače 2017. godine Odluku o mjerama potpora poljoprivredi i ruralnom razvoju ("Županijski glasnik" broj 2/17.).

Budući da je bilo potrebno utvrditi nove državne potpore koje su morale biti usklađene s prethodno navedenim pravilima o državnim potporama i mogu se odobravati tek nakon dobivenog pozitivnog mišljenja Ministarstva poljoprivrede svi prihvatljivi troškovi iz mjera potpora koji su obuhvaćeni Odlukom o mjerama potpora u poljoprivredi i ruralnom razvoju, a koji su nastali nakon 1. siječnja 2016. godine odobrit će se u 2017. godini.

Mjere potpora su:

1. Potpora mladim poljoprivrednicima,
 2. Potpora oštećenima u slučaju elementarne nepogode,
 3. Potpora za kontrolu plodnosti tla na poljoprivrednim gospodarstvima,
 4. Potpora za istraživačke projekte u poljoprivredi,
 5. Potpora poljoprivrednicima za ulaganja u preradu poljoprivrednih proizvoda,
 6. Potpora za promotivne mjere u korist poljoprivredne proizvodnje,
 7. Potpora za sudjelovanje u programima kvalitete i stvaranja robne marke poljoprivrednih proizvoda,
 8. Potpora za manifestacije,
 9. Potpora za uređenje ruralnog prostora.
-
1. Potpora mladim poljoprivrednicima,
 - Korisnik potpore je mladi poljoprivrednik koji obavlja poljoprivrednu djelatnost na poljoprivrednom gospodarstvu, registriran kao obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo ili obrt za obavljanje poljoprivredne djelatnosti, a stariji je od 18 godina i mlađi od 40 godina na dan podnošenja zahtjeva, koji posjeduje odgovarajuća stručna znanja i vještine i po prvi put je postavljen za nositelja poljoprivrednog gospodarstva, ne kraće od jedne, a duže od tri godine, prije podnošenja zahtjeva ekonomske veličine od 1.000 do 7.999 eura.

- Prihvatljivi troškovi su: troškovi podizanja novih nasada i/ili restrukturiranje postojećih nasada, kupnja domaćih životinja, jednogodišnjeg ili višegodišnjeg bilja, sjemena ili sadnog materijala, opremanje zatvorenih/zaštićenih prostora i objekata te ostalih gospodarskih objekata u sklopu poljoprivrednog gospodarstva u svrhu obavljanja poljoprivredne proizvodnje.
 - Intenzitet potpore je do 50% prihvatljivih troškova, a najviše do 70.000,00 kuna.
2. Potpora oštećenima u slučaju elementarne nepogode,
- Korisnik potpore je poljoprivrednik koji obavlja poljoprivrednu djelatnost na poljoprivrednom gospodarstvu registriran kao obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo ili obrt za obavljanje poljoprivredne djelatnosti.
 - Potpora se odobrava u slučaju štete od elementarne nepogode kada za nastalu štetu nije proglašena elementarna nepogoda sukladno propisima koji uređuju navedeno područje i nije zaključena policia osiguranja, a šteta je nastala na objektima u kojima se odvija poljoprivredna proizvodnja, na poljoprivrednoj mehanizaciji i opremi. Pojam elementarne nepogode utvrđuje se sukladno propisima kojima se uređuje zaštita od elementarnih nepogoda.
 - Intenzitet potpore je 25% od ukupno utvrđene štete prema dokumentaciji nadležnih tijela, a najviše do 10.000,00 kuna.
3. Potpora za kontrolu plodnosti tla na poljoprivrednim gospodarstvima,
- Korisnik potpore je poljoprivrednik registriran kao obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo, obrt, mikro, mali i srednji poduzetnik upisan u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava.
 - Potpora za kontrolu plodnosti tla na poljoprivrednim gospodarstvima radi praćenja stanja poljoprivrednog zemljišta i utvrđivanja preporuka za gnojidbu u ratarskoj proizvodnji, kao i proizvodnji voća i povrća podrazumijeva: uzimanje uzoraka tla na terenu, laboratorijsku analizu uzoraka tla i interpretaciju rezultata uključujući preporuke za gnojidbu. Prihvatljivi trošak je trošak analize tla i preporuke za gnojidbu provedenih od ovlaštenih institucija.
 - Intenzitet potpore je 40% od cijene jedne analize tla i preporuke za gnojidbu, a najviše do 2.000 kuna.
4. Potpora za istraživačke projekte u poljoprivredi,
- Korisnici potpore su pravne osobe registrirane za znanstvene, odnosno istraživačke radove.
 - Potpora se odobrava za istraživačke projekte primjenjive na poljoprivrednim gospodarstvima, a koji se odnose na istraživanje i razvoj u sektoru poljoprivrede, posebno na istraživanja povezana uz tržište i marketing u poljoprivredi, istraživanja u području prerade, skladištenja i čuvanja poljoprivrednih proizvoda, te istraživanja vezana uz navodnjavanje, ratarsku proizvodnju, stočarsku proizvodnju i proizvodnju voća i povrća.
 - Prihvatljivi troškovi su svi troškovi koji su nastali u pripremi i provedbi istraživačkog projekta primjenjivog na poljoprivrednim gospodarstvima, a odnose se na rad istraživača, troškove instrumenata i opreme koja se upotrebljava za istraživački projekt, kao i drugi materijalni troškovi koji su nastali u izravnoj vezi s istraživačkim projektom.
 - Intenzitet potpore je do 100% prihvatljivih troškova, a najviše do 20.000,00 kuna.
5. Potpora poljoprivrednicima za ulaganja u preradu poljoprivrednih proizvoda,
- Korisnik potpore je poljoprivrednik koji obavlja poljoprivrednu djelatnost prerade poljoprivrednih proizvoda na poljoprivrednom gospodarstvu, registriran kao obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo obrt, mikro i mali poduzetnik i upisan je u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava i posjeduje odgovarajuća stručna znanja i vještine.
 - Prihvatljivi troškovi su troškovi nabave strojeva i opreme za pakiranje, sušenje i preradu poljoprivrednih proizvoda u sklopu poljoprivrednog gospodarstva, a u svrhu prerade poljoprivredne proizvodnje iz Dodatka I. Ugovora o funkcioniranju Europske Unije.
 - Intenzitet potpore je do 50% prihvatljivih troškova, a najviše do 30.000,00 kuna, odnosno do 70%, a najviše do 40.000,00 kuna ukoliko je korisnik mladi poljoprivrednik.

6. Potpora za promotivne mjere u korist poljoprivredne proizvodnje,
 - Korisnik potpore je poljoprivrednik registriran kao obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo, obrt, mikro, mali i srednji poduzetnik upisan u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava.
 - Potpora za organizaciju i sudjelovanje na manifestacijama, dodjeljuje se za organizaciju i sudjelovanje na manifestacijama koje su od značaja za razvoj poljoprivredne proizvodnje, autohtonih proizvoda, očuvanje tradicije i kulturne baštine, odnosi se na sudjelovanje na sajmovima i izložbama, natjecanjima, festivalima, smotrama i drugim srodnim manifestacijama.
 - Prihvatljivi troškovi su: troškovi najma i zakupa prostora, kotizacije, uvrštenja u sajamski katalog, izrade promidžbenih materijala, putni troškovi i drugi opravdani troškovi koji su u neposrednoj vezi s organizacijom i sudjelovanjem na manifestacijama.
 - Intenzitet potpore je do 100% prihvatljivih troškova, a najviše do 10.000,00 kuna.
7. Potpora za sudjelovanje u programima kvalitete i stvaranja robne marke poljoprivrednih proizvoda,
 - Korisnici potpore su proizvođači poljoprivrednih proizvoda i sektorska udruženja poljoprivrednika registrirana kao udruge, zadruge, klasteri i slično.
 - Potpora se dodjeljuje za pripremu i provedbu postupka kvalitete i stvaranja robne marke pojedinog poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda proizvedenog na području Osječko-baranjske županije.
 - Prihvatljivi troškovi su: troškovi istraživanja tržišta, troškovi provođenja analize i utvrđivanja postojeće razine kvalitete poljoprivrednih proizvoda, troškovi definiranja i izrade marketinških oznaka robne marke, troškovi izrade specifikacije proizvoda i njezinih sastavnih točaka, troškovi akreditacije proizvoda za dodjelu oznake robne marke (troškovi kontrole proizvodnog procesa) i troškovi izrade web stranica i promidžbenog materijala i ostalih marketinških aktivnosti.
 - Intenzitet potpore je do 100% prihvatljivih troškova, a najviše do 30.000,00 kuna.
8. Potpora za manifestacije,
 - Korisnici potpore su jedinice lokalne samouprave, ustanove, znanstvene i obrazovne institucije, udruge registrirane za očuvanje tradicije i kulturne baštine, te druge fizičke i pravne osobe.
 - Potpora za organizaciju i sudjelovanje na manifestacijama, dodjeljuje se za organizaciju i sudjelovanje na manifestacijama koje su povezane s poljoprivrednom proizvodnjom, autohtonim proizvodima, očuvanjem tradicije i kulturne baštine, a odnosi se na sudjelovanje na sajmovima i izložbama, natjecanjima, festivalima, smotrama, znanstvenim skupovima i drugim srodnim manifestacijama.
 - Prihvatljivi troškovi su: troškovi zakupa prostora, kotizacije, uvrštenja u sajamski katalog, izrade promidžbenih materijala, putni troškovi i drugi opravdani troškovi koji su u neposrednoj vezi s organizacijom i sudjelovanjem na manifestacijama.
 - Intenzitet potpore je do 50% prihvatljivih troškova.
9. Potpora za uređenje ruralnog prostora.
 - Korisnici potpore su jedinice lokalne samouprave s područja Županije koje izvrše prihvatljiva ulaganja u naseljima s manje od 5.000 stanovnika.
 - Potpora za uređenje ruralnog prostora se odobrava za izgradnju i održavanje ruralne infrastrukture, poboljšanje komunikacijskih veza unutar ruralnog prostora popravkom i izgradnjom putne mreže.
 - Prihvatljivi troškovi su: troškovi nabavke potrebnog materijala, građevinski radovi, kao i drugi troškovi koji su u neposrednoj vezi s izgradnjom i održavanjem ruralne infrastrukture, te popravkom i izgradnjom putne mreže.
 - Intenzitet potpore je do 50% prihvatljivih troškova. Prihvatljive su sve one aktivnosti koje nisu predviđene Mjerom M07 Temeljne usluge i obnova sela u ruralnom području iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. - 2020., ali i drugih EU fondova, prije svega EU fonda za regionalni razvoj.

Korisnici potpora moraju imati sjedište na području Županije, odnosno aktivnosti istraživačkog projekta moraju se provoditi na području Županija. Javni pozivi za ostvarivanje ovih potpora objavljeni su 20. ožujka 2017. godine na stranici www.obz.hr i otvoreni su do iskorištenja sredstava planiranih u Proračunu Županije za tu namjenu, najkasnije do 1. prosinca 2017. godine, a potpore za manifestaciju do 15. prosinca 2017. godine.

10.1. Provedba programa navodnjavanja i gospodarenja poljoprivrednim zemljištem na području Osječko-baranjske županije

Navodnjavanje je jedna od agrotehničkih mjera u biljnoj proizvodnji kojom se tlu dodaju potrebne količine vode za optimalni razvoj biljke. Poljoprivredna proizvodnja je proizvodnja koja najviše ovisi o klimatskim uvjetima, a u vrijeme velikih klimatskih promjena navodnjavanje je ključni element za osiguranje stabilnih prinosa i poboljšanje kvalitete usjeva.

U cilju provedbe organiziranog navodnjavanja, Vlada Republike Hrvatske na svojoj 121. sjednici od 17. studenoga 2005. godine, usvojila je Nacionalni projekt navodnjavanja i gospodarenja poljoprivrednim zemljištem i vodama (NAPNAV). Cilj Programa je da se organiziranjem navodnjavanja, te okrupnjavanjem poljoprivrednog zemljišta, izmjenom strukture poljoprivredne proizvodnje, uvođenjem dohodovnih kultura, osiguraju preduvjeti za primjenu novih tehnologija u uvjetima navodnjavanja, što bi trebalo rezultirati boljim korištenjem prirodnih resursa za učinkovitiju poljoprivrednu proizvodnju, a u konačnici voditi razvoju ruralnih prostora.

Prema veličini navodnjanih površina Republika Hrvatska se nalazi na jednom od posljednjih mjesta u Europi. Službeni podaci ukazuju da se u Hrvatskoj navodnjavalo 1,360% obradivih poljoprivrednih površina. S obzirom na postojeće prirodne potencijale, a to su kvaliteta tla, bogati vodni resursi uz klimatske pogodnosti, nedvojbeno je da ih je potrebno koristiti za učinkovitiju poljoprivrednu proizvodnju. Analize pokazuju da se suše u Hrvatskoj javljaju u prosjeku svake treće do pete godine, a ovisno o intenzitetu i dužini trajanja, mogu smanjiti urode raznih kultura od 20-80%.

Navodnjavanje je jedna od mjera kojom se štete od suše mogu smanjiti, a u nekim područjima i potpuno izbjeći. Redukcije prinosa poljoprivrednih kultura uzgajanih bez navodnjavanja na području Republike Hrvatske iznose u prosječnim klimatskim uvjetima od 10 - 60%, a u sušnim i do 90% od biološkog potencijala, ovisno o kulturi, tipu tla i području.

Opći ciljevi NAPNAV-a kao strateške podloge za njegovo provođenje su sljedeći:

- analizirati i kvantificirati potencijale za sustavno uvođenje navodnjavanja u Republici Hrvatskoj,
- definirati prava i obveze svih sudionika u sustavu navodnjavanja,
- dokument treba biti kvalitetna osnova za planiranje uvođenja sustava za navodnjavanje, izgradnju infrastrukture i realizaciju planova proizvodnje poljoprivrednih kultura u novim uvjetima organizirane i nadzirane primjene navodnjavanja.

Prema veličini sustave za navodnjavanje dijelimo u nekoliko kategorija. U kategoriju vrlo malih sustava pripadaju navodnjavane površine manje od 5 ha, a malima se smatraju oni na površinama od 5-10 ha, a koristi ih jedno ili više obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava. Sustavi srednje veličine odnose se na navodnjavane površine od 10-200 ha, a potencijalni korisnici su jedno ili više obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, jedna ili više zadruga, te trgovačka društva, a potrebna je suglasnost svih sudionika. Veliki sustavi smatraju se oni koji se izgrađuju za navodnjavanje površina većih od 200 ha, a potencijalni korisnici su više obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, jedna ili više zadruga, te jedno ili više trgovačkih društava, te je potrebna suglasnost 70% korisnika u obuhvatu samog sustava navodnjavanja.

Prema Nacionalnom projektu navodnjavanja i gospodarenja poljoprivrednim zemljištem i vodama - NAPNAV, ukupna investicija do 2010. godine trebala je iznositi 318.500.000 eura, a do 2020. godine 591.500.000 eura. Navedenim dokumentom predviđeno je da će izgradnju vodozahvata i

distribucijske mreže financirati Vlada Republike Hrvatske, dok u sustav za navodnjavanje ulaže krajnji korisnik. Tako je ukupna investicija države do 2010. godine trebala iznositi 213,4 milijuna eura, a do 2020. godine 396 milijuna eura. Do 2010. godine bila je planirana izgradnja sustava za navodnjavanje na 35.000 ha poljoprivrednih površina, odnosno do 2020. godine na ukupno 65.000 ha.

U skladu s NAPNAV-om, Plan navodnjavanja područja Osječko-baranjske županije donijela je Skupština Županije 11. ožujka 2006. godine ("Županijski glasnik" broj 3/06.). Plan navodnjavanja sadrži devet poglavlja i predstavlja opsežan i sustavno izrađen planski dokument koji je odlična osnova za daljnje detaljnije rješavanje konkretnih projekata navodnjavanja na pojedinim lokacijama Županije, a izrađen je sukladno projektnom zadatku i utemeljen u postojećoj zakonskoj regulativi.

Plan navodnjavanja na području Osječko-baranjske županije definirao je smjernice, kriterije i ograničenja za planski razvoj navodnjavanja područja, prijedlog plana i njegove faze realizacije, prijedlog izvora financiranja, te osnove upravljanja i gospodarenja vodnim resursima u svrhu navodnjavanja. Plan je baziran na potrebama za uvođenje navodnjavanja kao osnovom za daljnji opstanak i razvoj poljoprivrede. Predložena konceptijska rješenja utemeljena su u postojećim uvjetima i zasnovana na ostalim važnim studijskim i dokumentacijskim elaboratima kao što su Nacionalni plan navodnjavanja Republike Hrvatske i Vodnogospodarska osnova Republike Hrvatske s kojima su u potpunosti kompatibilni, a razmotrena je i mogućnost utjecaja izgradnje vodne stepenice Osijek.

Osječko-baranjska županija provodi Nacionalni projekt navodnjavanja i gospodarenja poljoprivrednim zemljištem i vodama (NAPNAV) na području županije zajedno s Hrvatskim vodama te se svake godine zaključuju ugovori o sufinanciranju s Hrvatskim vodama, kojima se definiraju iznosi i projektna dokumentacija za svaki pojedini sustav navodnjavanja.

Cjelovita informacija o provedbi programa navodnjavanja i gospodarenja poljoprivrednim zemljištem na području Osječko-baranjske županije sadržana je u Informaciji o potporama poljoprivredi, ruralnom razvoju i ruralnom turizmu na području Osječko-baranjske županije u 2016. godini koju je Skupština Osječko-baranjske županije razmatrala i prihvatila na 27. sjednici Skupštine održane 21. veljače 2017. godine.

U tablici 23. prikazani su sustavi navodnjavanja i provedba plana navodnjavanja na području Osječko-baranjske županije.

Tablica 23. Provedba Plana navodnjavanja Osječko-baranjske županije, stanje svibanj 2017. godine

	ha	Izrađena dokumentacija	Napomena	Projektantska vrijednost investicije	Planirana izgradnja		Korisnik
					početak	kraj	
1. SN Baranja s lateralnim kanalom K. Vinogradi-Zmajevac	5.000	IP,GP	Izgrađeno, ishođena uporabna dozvola	105.000.000,00	2013.	2017.	Belje d.d. (3.200 ha) i privatni korisnici
2. SN Mala šuma veliki vrt	78	SI	Pripremljen za prijavu na natječaj (PRRRH-podmjera 4.3.)	5.000.000,00	2016.	2018.	Mali korisnici
3. SN Budinci - Krndija	565	IP,GP	Imovinsko pravni odnosi, očekuje se ishođenje GD	17.200.000,00	2017.	2019.	Žito d.o.o.
4. SN Dalj 1. faza	906	IP,GP	Ishođenje građevinske dozvole	38.700.000,00	2017.	2019.	Novi agrar d.o.o.
5. SN Poljoprivredni institut Osijek	212	IP,GP	Ishođena je druga izmjena i dopuna lokacijske dozvole	6.000.000,00	2017.	2019.	Poljoprivredni institut Osijek
6. SN Karašica - revitalizacija vodotoka		IP	U tijeku ishođenje lokacijske dozvole	27.000.000,00	2018.	2020.	
7. SN Karašica 1. faza podsustav Kapelna	1.216	IP	U tijeku ishođenje lokacijske dozvole	29.000.000,00	2017.	2019.	Mali korisnici i poljoprivredne zadruge
8. SN Karašica 2 faza podsustav Miholjac Viljevo	682	IP	U tijeku ishođenje lokacijske dozvole	16.600.000,00	2017.	2019.	Mali korisnici i poljoprivredne zadruge
9. SN Karašica 3. faza podsustav Kitišanci	1.198	IP	U tijeku ishođenje lokacijske dozvole	26.200.000,00	2017.	2019.	Mali korisnici i poljoprivredne zadruge
10. SN Karašica 4. faza podsustav Miholjački Poreč	490	IP	U tijeku ishođenje lokacijske dozvole	12.000.000,00	2017.	2019.	Mali korisnici i poljoprivredne zadruge
11. SN Dravski rit	1.690	Studija navodnjavanja	U izradi GP	47.000.000,00	2018.	2020.	Belje d.d., Fermopromet d.o.o. i privatni korisnici
12. SN Puškaš	925	IR, SP-LD, IP (2013.)	U izradi GP	5.000.000,00	2018.	2020.	Belje d.d., PZ Bajmak
13. SN Baranjsko brdo	368	PFS (2013.)	U izradi GP (definiranje krajnjih korisnika)	8.000.000,00	2018.	2020.	RABO d.o.o., privatni korisnici
Ukupno Županija	13.330		Ukupno	342.700.000,00			
			+ PDV	78.821.000,00			
				421.521.000,00			

Izvor: Hrvatske vode, Jedinica za NAPNAV-a

11. ZAKLJUČAK

Biljnu proizvodnju u proizvodnoj 2015./2016. godini obilježili su uglavnom povoljni klimatski uvjeti, što je rezultiralo visokim prinosima i jesenskih i proljetnih poljoprivrednih kultura, a osobito kukuruza i šećerne repe. Kod proizvodnje pšenice prinosi su varirali, tako da su vrlo dobre prinose pšenice (više od 8 t/ha) ostvarili oni proizvođači koji su zasijali visoko rodne sorte u agrotehničkim rokovima, primijenili odgovarajuće agrotehničke mjere i zaštitili pšenicu od bolesti i korova, dok su oni proizvođači koji su posijali pšenicu nakon agrotehničkih rokova u prevlažno tlo ostvarili znatno manje prinose koji su iznosili do 4 do 4,5 t/ha. Prosječni prinos pšenice roda 2016. godine iznosio je 6,00 t/ha, a ukupno je u Osječko-baranjskoj županiji na 50.000 hektara proizvedeno 300.000 tona pšenice.

Prinosi proljetnih kultura bili su viši od višegodišnjeg prosijeka, a prosječni prinos kukuruza u 2016. godini iznosio je 8,5 t/ha i proizvedeno je na 83.000 hektara 705.500 tona kukuruza. Vrlo visoki prinosi ostvareni su i u proizvodnji šećerne repe gdje su pojedini proizvođači imali više od 90 tona po hektaru šećerne repe. Prosječni prinos šećerne repe iznosio je 75 tona po hektaru i na 10.000 hektara proizvedeno je 750.000 tona šećerne repe. U proizvodnji suncokreta prosječan prinos iznosio je od 2,8 t/ha i proizvedeno je na 10.000 hektara 28.000 tona suncokreta, a uz prosječan prinos od 3,0 t/ha proizvedeno je na 20.000 hektara 60.000 tona soje. Također uz visoke prinose povoljni vremenski uvjeti omogućili su i dobru kvalitetu poljoprivrednih proizvoda.

Cijene gotovo svih poljoprivrednih proizvoda u 2016. godini bile su niske, tako da su poljoprivredni proizvođači unatoč visokim prinosima ostvarili loše financijske rezultate u proizvodnoj 2016. godini. Nešto bolji financijski rezultati ostvareni su u proizvodnji šećerne repe i uljarica, dok su najviše podbacili financijski rezultati u proizvodnji pšenice. Taj loš financijski rezultat u proizvodnji pšenice u 2016. godini, odrazio se na jesensku sjetvu 2016. godine u kojoj su proizvođači zbog lošeg financijskog rezultata zasijali samo 40.000 hektara pšenicom, a u proteklim godinama je u Osječko-baranjskoj županiji sijano između 50.000 i 60.000 hektara. Također u Republici Hrvatskoj je u jesen 2016. godine zasijano samo 98.000 hektara pšenicom dok je 2015. godine bilo zasijano 148.000 hektara pšenicom.

Zbog niskih temperatura u travnju (mraz) te olujnog vjetrova, tuče i poplava koje su zabilježene na pojedinim područjima Županije u lipnju i srpnju, a što je izazvalo štete na poljoprivrednim kulturama Župan Osječko-baranjske županije na prijedlog Županijskog povjerenstva za procjenu šteta od elementarnih nepogoda proglasio je elementarnu nepogodu mraz na području Osječko-baranjske županije za povrtnu, voćarsku i vinogradarsku kulturu te je u više navrata proglašavao elementarnu nepogodu od olujnog vjetrova, tuče i poplava za pojedine poljoprivredne kulture na djelu područja Osječko-baranjske županije.

Na temelju dostavljenih konačnih izvješća gradskih i općinskih povjerenstava za procjenu štete od elementarnih nepogoda, Županijsko povjerenstvo za procjenu štete od elementarnih nepogoda izradilo je konačnu procjenu štete od elementarnih nepogoda - mraza, olujnog vjetrova praćenog tučom i poplave za područje Osječko-baranjske županije, a šteta je potvrđena u ukupnom iznosu od 334.744.189,37 kuna. Od toga ukupnog iznosa šteta kod fizičkih osoba iznosila je 225.630.113,60 kuna, a kod pravnih osoba u iznosu 109.114.075,77 kuna.

Vlada Republike Hrvatske 22. prosinca 2016. godine donijela je Odluku o dodjeli sredstava žurne pomoći za ublažavanje posljedica od elementarne nepogode mraza iz travnja 2016. godine te je za tu namjenu izdvojila 20.000.000,00 kuna. Navedenom Odlukom, pomoć se daje za štete nastale u poljoprivredi kod poljoprivrednih proizvođača prema kriterijima potvrđene štete od 90% ili više na kulturama i broju stabala, odnosno hektara. Poljoprivredni proizvođači s područja Osječko-baranjske županije prema navedenim kriterijima dobili su ukupno 543.508,00 kuna, a pomoć je dobilo jedanaest poljoprivrednih proizvođača.

Radi unaprjeđenja poljoprivrede na području Osječko-baranjske županije od 2004. godine u Županiji pokrenuto je niz projekata kojima je bio cilj pomoći poljoprivrednim proizvođačima koji ulažu u biljnu proizvodnju, u navodnjavanje, u podizanje dugogodišnjih nasada, u proizvodnju mlijeka, jaja i mesa, kao i onima koji imaju druga ulaganja koja u konačnici predstavljaju ulaganja u razvoj i unaprjeđenje poljoprivredne proizvodnje. Također, ulaganjem u istraživačke projekte Županija u suradnji sa znanstvenim i istraživačkim institucijama stvara uvjete za razvoj poljoprivredne proizvodnje na znanstvenim temeljima i rezultatima provedenih istraživanja. Cilj projekata Osječko-baranjske županije je podizanje poljoprivredne proizvodnje na viši stupanj, na jačanje konkurentnosti, kako bi domaći proizvođači bili u ravnopravnim odnosima s poljoprivrednim proizvođačima drugih zemalja Europske unije.

U daljnjem razvoju poljoprivrede na području Županije potrebno je razvijati infrastrukturu u poljoprivredi kroz izgradnju dostatnih skladišnih prostora za povrtlarsku i voćarsku proizvodnju. Paralelno s time neophodno je intenzivno poticanje uspostave prerađivačkih pogona za voće i povrće. S obzirom na dovoljne količine vode na području Županije potrebno je nastaviti s aktivnostima na provedbi Nacionalnog projekta navodnjavanja i gospodarenja poljoprivrednim zemljištem, razvijati povrtlarsku i voćarsku proizvodnju i na takav način mijenjati sjetvenu strukturu površina te snažno poticati radno intenzivne proizvodnje.

Republika Hrvatska ima veliki deficit u vanjskotrgovinskoj razmjeni poljoprivrednih proizvoda i iznimno mali broj poljoprivrednih proizvoda s kojima smo postigli samodostatnost što je jedan od temeljnih zahtjeva Zajedničke poljoprivredne politike Europske unije. Budući da potencijali hrvatske poljoprivrede, koji se ogledaju u povoljnim agroklimatskim uvjetima, velikom broju najrazličitijih poljoprivrednih kultura i sorti, kvalitetnom poljoprivrednom zemljištu, proizvodima vrhunske kvalitete i tradicije, velikom broju autohtonih i izvornih proizvoda nisu iskorišteni u potpunosti, a obzirom da su ulaskom Republike Hrvatske u EU ostvareni preduvjeti stabilnog i predvidivog razvoja poljoprivrede i mogućnost plasmana poljoprivrednih proizvoda na veliko europsko tržište, treba učiniti sve da se korištenjem fondove EU u poljoprivredi i ruralnom razvoju situacija promjeni te da naši poljoprivredni proizvodi postanu konkurentni na zajedničkom europskom tržištu. Stvaranje konkurentnog poljoprivredno-prehrambenog sektora koji će iskoristiti komparativne prednosti Republike Hrvatske zahtjeva restrukturiranje poljoprivredne proizvodnje s ciljem dobivanja visoko dohodovnih proizvoda deficitarnih na tržištu.

Prilog:*Uvoz i izvoz proizvoda biljne proizvodnje i prateće industrije u 2015. i 2016. godini*

Proizvod	2015. godina			2016. godina		
	Uvoz u EUR	Izvoz u EUR	Razlika	Uvoz u EUR	Izvoz u EUR	Razlika
UKUPNO POLJOPRIVREDA I PREHRAMBENA INDUSTRIJA	2.513.181.416	1.544.547.933	-968.633.483	2.613.787.186	1.744.603.163	-869.184.023
Drveće, lukovice, cvijeće	32.218.851	3.626.258	-28.592.593	34.809.019	5.127.457	-29.681.562
Povrće, korijenje i gomolji za jelo	111.797.445	17.108.433	-94.689.012	115.971.857	22.443.174	-93.528.683
Voće za jelo, kore dinja i agruma	169.248.184	31.669.503	-137.578.681	172.519.496	37.995.356	-134.524.140
Kava, čaj i začini	73.105.391	13.940.751	-59.164.640	79.669.101	21.125.744	-58.543.357
Žitarice	62.492.272	140.399.548	77.907.276	45.079.154	149.756.842	104.677.688
Proizvodi mlinske ind., sklad, škrob	33.397.043	22.544.963	-10.852.080	37.683.621	23.774.313	-13.909.308
Uljano sjemenje i plodovi, ljekovito bilje	34.960.620	110.435.629	75.475.009	41.789.382	112.232.598	70.443.216
Šelak, gume smole	5.755.105	1.369.319	-4.385.786	6.066.481	1.380.089	-4.686.392
Biljni materijal za pletariju	745.191	358.365	-386.826	377.245	91.537	-285.708
Biljne masti i ulja	101.340.701	31.699.626	-69.641.075	103.409.483	52.461.667	-50.947.816
Šećer i proizvodi od šećera	109.901.197	100.485.971	-9.415.226	115.588.149	161.491.393	45.903.244
Kakao i proizvodi od kakaa	152.323.178	91.339.663	-60.983.515	151.967.159	101.411.951	-50.555.208
Proizvodi na bazi žitarica i škroba	199.228.668	121.809.277	-77.419.391	204.782.128	126.071.967	-78.710.161
Proizvodi od voća i povrća	103.140.116	34.004.683	-69.135.433	108.587.706	42.127.786	-66.459.920
Proizvodi za hranu razni	167.971.658	169.086.250	1.114.592	175.085.757	177.924.812	2.839.055
Pića, alkohol i ocat	155.910.115	128.575.399	-27.334.716	174.281.509	136.303.705	-37.977.804
Duhan i prerađeni nadomjesci duhanu	68.693.109	49.048.523	-19.644.586	66.094.085	59.031.366	-7.062.719
Ukupna biljna proizvodnja i prateća industrija	1.582.228.844	1.067.502.161	-514.726.683	1.633.761.332	1.230.751.757	-403.009.579

Izvor DZS

Obrada: HGK - Sektor za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo